

Na osnovu člana 112. stav 1. tačka 2. Ustava Republike Srbije, donosim

Ukaz o proglašenju Zakona o izvršenju krivičnih sankcija

Proglašava se Zakon o izvršenju krivičnih sankcija, koji je donela Narodna skupština Republike Srbije na Drugoj sednici Prvog redovnog zasedanja u 2014. godini, 23. maja 2014. godine.

PR broj 5

U Beogradu, 23. maja 2014. godine

Predsednik Republike,

Tomislav Nikolić, s.r.

Zakon o izvršenju krivičnih sankcija

Zakon je objavljen u "Sl. glasniku RS", br. 55/2014 od 23. maja 2014. god.

NAPOMENA: Ovaj zakon se primenjuje od 31. avgusta 2014. god.

Deo prvi

OPŠTI DEO

Glava prva

OSNOVNE ODREDBE

Sadržina zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno, postupak izvršenja krivičnih sankcija prema punoletnim licima, prava i obaveze lica prema kojima se izvršavaju krivične sankcije, organizacija Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, nadzor nad njenim radom, izvršenje sankcija izrečenih za privredne prestupe i prekršaje, oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim delom ili privrednim prestupom i primena mere pritvora.

U postupku izvršenja krivičnih sankcija prema maloletnicima, kao i u postupku izvršenja kazne zatvora izrečene za prekršaj primenjuju se odredbe ovog zakona, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

Ako je potvrđenim međunarodnim ugovorom pitanje iz stava 1. ovog člana drugačije uređeno, primenjuju se odredbe tog ugovora.

Svrha izvršenja krivičnih sankcija

Član 2.

Izvršenjem krivičnih sankcija ostvaruje se opšta i individualna svrha njihovog izricanja u cilju uspešne reintegracije osuđenih u društvo.

Izvršenje odluka stranih sudova

Član 3.

Odredbe ovog zakona primenjuju se i prilikom izvršenja krivičnih sankcija koje izreknu strani sudovi, kad je to određeno posebnim zakonom i međunarodnim ugovorom.

Pretpostavke za izvršenje

Član 4.

Sa izvršenjem krivične sankcije otpočinje se kad odluka kojom je sankcija izrečena postane izvršna, ako za izvršenje krivične sankcije nema zakonskih smetnji.

Sa izvršenjem odluke, pre njene pravnosnažnosti, može se otpočeti kada je to zakonom izričito propisano.

Odlaganje i prekid izvršenja krivičnih sankcija

Član 5.

Izvršenje krivičnih sankcija može se odložiti i prekinuti samo pod uslovima određenim ovim zakonom.

Osnovne odredbe o položaju lica prema kome se izvršava krivična sankcija

Član 6.

Krivična sankcija se izvršava na način kojim se jemči poštovanje dostojanstva lica prema kome se ona izvršava.

Zabranjeni su i kažnjivi postupci kojima se lice prema kome se izvršava krivična sankcija podvrgava bilo kakvom obliku mučenja, nečovečnog ili ponižavajućeg kažnjavanja ili postupanja, zlostavljanja ili eksperimentisanja.

Kažnjiva je prinuda prema licu prema kome se izvršava krivična sankcija, ako je nesrazmerna potrebama njenog izvršenja.

Zabrana diskriminacije

Član 7.

Lice prema kome se izvršava krivična sankcija ne sme biti stavljen u neravnopravan položaj zbog rase, boje kože, pola, jezika, vere, političkih i drugih uverenja, nacionalnog ili socijalnog porekla, imovnog stanja, obrazovanja, društvenog položaja ili drugog ličnog svojstva.

Zaštita i ograničenje osnovnih prava

Član 8.

Lice prema kome se izvršava krivična sankcija ima pravo na zaštitu osnovnih prava propisanih Ustavom, potvrđenim međunarodnim ugovorima, opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava i ovim zakonom.

Lice prema kome se izvršava krivična sankcija može biti ograničeno u osnovnim pravima samo u meri neophodnoj za izvršenje krivične sankcije i u postupku propisanom ovim zakonom.

Protiv pojedinačnih akata kojima se rešava o pravima i obavezama lica prema kome se izvršava krivična sankcija dozvoljena je sudska zaštita, koju u skladu sa ovim zakonom obezbeđuje sudija za izvršenje krivičnih sankcija (u daljem tekstu: sudija za izvršenje).

Za podneske, službene radnje i rešenja u vezi sa primenom odredaba ovog zakona ne plaća se taksa, ako zakonom nije drugačije određeno.

Vođenje evidencija i glavna knjiga

Član 9.

Zavodi vode evidencije o licima prema kojima se izvršavaju krivične sankcije i primenjuju mere iz člana 12. st. 1. i 2. ovog zakona, osobama koje posećuju zavod, kao i postupcima i događajima u zavodu koji su od značaja za izvršenje krivičnih sankcija.

Evidencije iz stava 1. ovog člana sadrže podatke o ličnosti, izrečenoj krivičnoj sankciji i meri, kao i podatke od značaja za njihovo izvršenje.

Uprava i zavodi vode i evidencije o zaposlenima, opremi i naoružanju.

Evidencije o izrečenim krivičnim sankcijama i merama, kao i licima lišenim slobode vode se kroz glavnu knjigu.

Evidencije se vode ručno i elektronski.

Glavna knjiga obuhvata matičnu knjigu prema vrsti krivične sankcije ili mera i lični list.

Lični list sadrži dosije osuđenog u koji se ulažu svi dokumenti, odluke i rešenja od značaja za izvršenje kazne.

U glavnu knjigu se upisuju sledeći podaci o ličnosti: ime, prezime i nadimak lica, pol, ime oca, devojačko prezime i ime majke, datum rođenja, jedinstveni matični broj građana, mesto, opština i država rođenja, adresa prebivališta, odnosno boravišta, državljanstvo, nacionalna i verska pripadnost (ukoliko lice želi da se izjasni), bračno stanje, broj dece, školska spremna, zanimanje, završene obuke i specijalnosti, posao koje je lice obavljalo, posebne potrebe i lični opis.

U lični list se, u cilju izvršenja krivične sankcije, upisuju i sledeći podaci o ličnosti članova porodice lica lišenog slobode: ime i prezime člana porodice, jedinstveni matični broj građana, srodstvo, adresa prebivališta, odnosno boravišta i broj telefona.

Propis o načinu vođenja evidencija iz stava 1. i stava 3. ovog člana donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Pomoćna knjiga evidencija

Član 10.

Evidencije o postupcima i događajima od značaja za izvršenje krivičnih sankcija i mera, evidencije o osobama koje posećuju zavod ili lica lišena slobode vode se kroz pomoćne knjige.

Pomoćne knjige su: evidencije dnevnog brojnog stanja, rokovnik isteka kazne, evidencija izvršenih bekstava, evidencija izvršenih udaljenja, evidencija umrlih lica, evidencija prekida kazne, evidencija lica uslovno otpuštenih sa izdržavanja kazne zatvora, evidencija disciplinskog kažnjavanja lica lišenih slobode, evidencija podnesaka, pritužbi, žalbi i zahteva za sudsku zaštitu lica lišenih slobode, evidencija pružanja pomoći u zavodu, evidencija pružanja pomoći od drugih organa, evidencija primene sredstava prinude, evidencija primene posebnih mera za održavanje reda i bezbednosti, evidencija o upotrebi testa za identifikaciju upotrebe narkotika od strane lica lišenih slobode, evidencija izvršenih testiranja lica lišenih slobode i zaposlenih na prisustvo alkohola u krvi, evidencija o izvršenim obilascima zavoda i lica smeštenih u posebno osiguranu prostoriju od strane upravnika i načelnika službe obezbeđenja, evidencija obilaska lica u samici i usamljenju, evidencije prijema paketa i poseta za lica lišena slobode, evidencija lekarskih pregleda, evidencija kontrole kvaliteta hrane, evidencija o licima koja odbijaju lečenje, hranu ili vodu, evidencije o organizovanju i sprovođenju kulturnih i sportskih aktivnosti, evidencije o stručnom usavršavanju i obrazovanju osuđenih, evidencija povreda na radu, evidencija radnog angažovanja osuđenih u zavodu i van zavoda, evidencija korišćenja godišnjih odmora osuđenih lica, evidencija poseta branilaca i evidencija osoba koje posećuju zavod ili lica lišenih slobode.

U evidencije prijema paketa i poseta licima lišenim slobode, evidenciju branilaca i evidenciju o osobama koje posećuju zavod i lica prema kojima se izvršavaju krivične sankcije i mere upisuju se: ime i prezime posetioca, jedinstveni matični broj građana, broj lične karte i broj advokatske legitimacije.

Sredstva za izvršenje krivičnih sankcija

Član 11.

Sredstva za izvršenje krivičnih sankcija obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije.

Lice prema kome se izvršava krivična sankcija ne plaća troškove izvršenja, osim ako zakonom nije drugačije određeno.

DRŽAVNI ORGANI NADLEŽNI ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA

I. UPRAVA ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA Delatnost Uprave

Član 12.

Uprava za izvršenje krivičnih sankcija (u daljem tekstu: Uprava) organizuje, sprovodi i nadzire izvršenje kazne zatvora, maloletničkog zatvora, kazne rada u javnom interesu, uslovne osude sa zaštitnim nadzorom, mera bezbednosti obavezognog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi, obavezognog lečenja narkomana i obavezognog lečenja alkoholičara, kao i vaspitne mere upućivanja u vaspitno-popravni dom (u daljem tekstu: krivične sankcije).

Uprava sprovodi meru pritvora i druge mere za obezbeđenje prisustva okrivljenog u krivičnom postupku u skladu sa zakonom i obavlja druge poslove određene zakonom.

Uprava je uključena u postupke socijalne reintegracije i prihvata osuđenih lica.

Uprava je organ u sastavu ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa.

Unutrašnje uređenje, organizaciju i delokrug organizacionih jedinica u sastavu Uprave, propisuje Vlada.

Uprava organizuje i sprovodi programe stalnog stručnog osposobljavanja i usavršavanja zaposlenih.

Uprava ostvaruje saradnju sa odgovarajućim ustanovama, udruženjima i organizacijama koje se bave problemima izvršenja krivičnih sankcija.

1. UREĐENJE UPRAVE

1.1 Zavodi

Vrste zavoda

Član 13.

U Upravi postoje sledeće vrste zavoda za izvršenje krivičnih sankcija (u daljem tekstu: zavodi):

- 1) kazneno-popravni zavod i okružni zatvor - za izvršenje kazne zatvora i mere pritvora;
- 2) kazneno-popravni zavod za žene - za izvršenje kazne zatvora i maloletničkog zatvora;
- 3) kazneno-popravni zavod za maloletnike - za izvršenje kazne maloletničkog zatvora;
- 4) Specijalna zatvorska bolnica - za lečenje osuđenih i pritvorenih lica, za izvršenje mera bezbednosti obavezognog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi, obavezognog lečenja alkoholičara i obavezognog lečenja narkomana;
- 5) vaspitno-popravni dom - za izvršenje vaspitne mere upućivanja u vaspitno-popravni dom.

Tipovi zavoda prema stepenu obezbeđenja

Član 14.

Prema stepenu obezbeđenja zavodi mogu biti otvorenog, poluotvorenog, zatvorenog i zatvorenog tipa sa posebnim obezbeđenjem.

U zavodima otvorenog tipa ne postoje fizičko-tehničke prepreke za bekstvo.

U zavodima poluotvorenog tipa zaposleni u službi za obezbeđenje predstavlja osnovnu prepreku za bekstvo.

U zavodima zatvorenog tipa, pored zaposlenih u službi za obezbeđenje, postoje i druge fizičko-tehničke prepreke za sprečavanje bekstva, a u zavodima zatvorenog tipa sa posebnim obezbeđenjem postoje fizičko-tehničke prepreke, kojima se postiže najviši stepen obezbeđenja.

Tipovi pojedinih vrsta zavoda

Član 15.

Kazneno-popravni zavod za žene, okružni zatvor i vaspitno-popravni dom su poluotvorenog tipa.

Specijalna zatvorska bolnica i kazneno-popravni zavod za maloletnike su zatvorenog tipa.

Odeljenja u zavodima

Član 16.

U zavodima mogu postojati otvorena, poluotvorena i zatvorena odeljenja.

Centar za obuku i stručno osposobljavanje

Član 17.

Stručno osposobljavanje i usavršavanje zaposlenih u Upravi obavljaju se u Centru za obuku i stručno osposobljavanje Uprave za izvršenje krivičnih sankcija (u daljem tekstu: Centar za obuku).

Centar za obuku, po potrebi, organizuje i sprovodi stručno osposobljavanje, obuku i usavršavanje zaposlenih i u drugim državnim organima.

Centar za obuku koordinira aktivnosti zavoda u sprovođenju obuke i stručnog osposobljavanja osuđenih lica.

Propis koji uređuje rad Centra za obuku donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Osnivanje zavoda i Centra za obuku

Član 18.

Zavod i Centar za obuku osnivaju se propisom Vlade.

Propisom o osnivanju zavoda određuje se vrsta, tip, odeljenja i sedište zavoda, odnosno delatnost i sedište Centra za obuku.

1.2. Službe u zavodima Vrste službi

Član 19.

U zavodima mogu postojati sledeće službe:

- 1) služba za tretman;
- 2) služba za obezbeđenje;
- 3) služba za obuku i upošljavanje;
- 4) služba za zdravstvenu zaštitu;
- 5) služba za opšte poslove.

Za dva ili više zavoda mogu se obrazovati zajedničke službe.

Služba za tretman

Član 20.

Služba za tretman procenjuje individualne potrebe, kapacitete za promenu i stepen rizika osuđenog za ponavljanje krivičnog dela, utvrđuje i sprovodi individualizovani program postupanja i primenjuje metode i postupke u cilju ostvarivanja individualne prevencije.

Služba za tretman utvrđuje program postupanja prema osuđenom, usklađuje rad ostalih službi i drugih učesnika u sprovođenju programa i obavlja druge poslove određene ovim zakonom.

Služba za obezbeđenje

Član 21.

Služba za obezbeđenje, kao jedinstvena formacija Uprave, stara se o bezbednosti ljudi i imovine u zavodu, sprovodi osuđena i pritvorena lica, učestvuje u utvrđivanju i sprovođenju programa postupanja prema osuđenom i obavlja druge poslove određene zakonom.

Služba za obezbeđenje sprovodi osuđena i pritvorena lica u službenim vozilima koja su opremljena uređajima za davanje posebnih svetlosnih i zvučnih signala, propisanom ventilacijom i osvetljenjem.

Pripadnici službe za obezbeđenje imaju status ovlašćenog službenog lica i ovlašćeni su da nose oružje, vrše pregled prostorija u zavodu sa pretresom, pregled lica sa pretresom i pregledom tela, osim pregleda telesnih otvora, koji obavlja zdravstveni radnik, primenjuju mere za održavanje reda i bezbednosti u zavodu i obavljaju druge poslove određene zakonom.

Služba za obezbeđenje sprovodi pripreme i plan za delovanje u vanrednim situacijama ili u vreme vanrednog stanja. Za postupanje u vanrednim situacijama ili u vreme vanrednog stanja mogu se formirati posebne jedinice sastavljene od pripadnika službe za obezbeđenje i zaposlenih u drugim službama.

Služba za obezbeđenje može da koristi službene pse za pronalaženje opojnih droga ili psihoaktivnih supstanci, kao i eksplozivnih sredstava ili naprava.

Nošenje oružja i uniforme u Službi za obezbeđenje

Član 22.

Služba za obezbeđenje je naoružana i uniformisana.

Po odobrenju direktora Uprave pripadnik službe za obezbeđenje može nositi službeno oružje za ličnu bezbednost i van radnog vremena.

O izdatom odobrenju iz stava 2. ovog člana, obaveštava se nadležna policijska uprava, radi vođenja evidencije izdatih odobrenja.

Pripadnik službe za obezbeđenje kome je dato odobrenje za nošenje službenog oružja za ličnu bezbednost van radnog vremena dužan je da ga nosi na bezbedan način, kao i da preduzme sve bezbednosne mere da ne bi došlo do zloupotrebe oružja, odnosno da oružje ne bi došlo u posed neovlašćenog lica.

Izuzetno, pripadnici službe za obezbeđenje mogu, po naređenju direktora Uprave ili upravnika zavoda, vršiti dužnost u civilnom odelu.

Direktor Uprave određuje u kojim se slučajevima nosi svečana uniforma.

Služba za obuku i upošljavanje

Član 23.

Služba za obuku i upošljavanje obučava osuđene za rad, organizuje njihov rad i obavlja druge poslove određene zakonom, saglasno programu postupanja prema osuđenom.

Osuđeni se obučavaju i rade u zavodima ili izvan zavoda.

Rad Službe za obuku i upošljavanje se obavlja u okviru zakonom dozvoljenih delatnosti i u skladu sa propisima koji uređuju obavljanje svake pojedine delatnosti.

Na predlog upravnika zavoda, direktor Uprave odlučuje o vrsti i obimu obavljanja delatnosti.

Proizvodi i usluge iz rada Službe za obuku i upošljavanje mogu se koristiti za potrebe Uprave, sopstvene potrebe zavoda i za potrebe drugih zavoda.

Zavod može da prodaje na tržištu proizvode i usluge nastale u toku obuke i rada osuđenih.

Prihod od prodaje proizvoda i usluga iz obuke i rada osuđenih koristi zavod, u skladu sa finansijskim planom zavoda donetim uz saglasnost direktora Uprave. Prihodi se koriste za plaćanje troškova nastalih radom osuđenih, naknade za rad i nagrade za rad osuđenih, tehnološko unapređenje rada i poboljšanje uslova života, obrazovanja i rada osuđenih.

Ostvarivanje prihoda od obuke i rada osuđenih ne sme štetno uticati na ostvarenje svrhe obuke i upošljavanja.

Propis koji uređuje rad Službe za obuku i upošljavanje donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Služba za zdravstvenu zaštitu

Član 24.

Služba za zdravstvenu zaštitu vrši zdravstvenu prevenciju, leči osuđena i pritvorena lica, nadzire higijenu i kvalitet hrane i vode i učestvuje u utvrđivanju i sprovođenju programa postupanja prema osuđenom.

Zavod ima najmanje jednog lekara i dva medicinska tehničara, a mora omogućiti usluge i jednog psihijatra.

Kad je bolničko lečenje organizovano u zavodu, zavod mora imati lekara i bolničko osoblje sa odgovarajućom stručnom spremom i raspolagati potrebnim bolničkim prostorijama i medicinskim materijalom, priborom, uređajima i lekovima.

Zavod mora raspolagati posebnom prostorijom za izdvajanje obolelih osuđenih, u zavisnosti od prirode oboljenja.

Zavod za žene mora raspolagati posebnom opremom za negu trudnica, porodilja i lečenje žena.

Zdravstvenom radniku koji pregleda i leči osuđenog garantuje se i obezbeđuje puna profesionalna nezavisnost, saglasno zakonu i etičkom kodeksu.

Služba za opšte poslove

Član 25.

Služba za opšte poslove obavlja pravne, administrativne, računovodstvene, finansijske, evidencijske i druge poslove od opštег značaja za zavod i pruža pravnu pomoć osuđenim i pritvorenim licima.

1.3. Propis o kućnom redu zavoda

Član 26.

Način života i rada osuđenih bliže se propisom koji uređuje kućni red zavoda.

Način života i rada lica koja se nalaze u Specijalnoj zatvorskoj bolnici na izvršenju mera bezbednosti i lica upućenih na lečenje iz drugih zavoda bliže se uređuje propisom koji uređuje kućni red Specijalne zatvorske bolnice.

Propise koji uređuju kućni red zavoda, odnosno Specijalne zatvorske bolnice donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa.

1.4. Rukovođenje u Upravi Direktor Uprave

Član 27.

Upravom rukovodi direktor Uprave.

Direktora Uprave, na predlog ministra nadležnog za poslove pravosuđa, postavlja Vlada, na period od pet godina.

Direktor Uprave predstavlja Upravu i odgovoran je za zakonito i pravilno izvršenje krivičnih sankcija u Republici Srbiji.

Direktor ima status državnog službenika na položaju.

Za direktora Uprave može biti postavljeno lice koje ima visoku školsku spremu i najmanje devet godina radnog iskustva u poslovima izvršenja krivičnih sankcija, pravosuđu ili advokaturi posle stečenog visokog obrazovanja na studijama drugog stepena (diplomske akademske studije - master, specijalističke akademske studije, specijalističke strukovne studije), odnosno na osnovnim studijama u trajanju od četiri godine.

Upravnik zavoda

Član 28.

Zavodom rukovodi upravnik zavoda.

Upravnika zavoda, na predlog direktora Uprave, raspoređuje ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Upravnik zavoda zastupa zavod i odgovoran je za zakonit i pravilan rad u zavodu.

Upravnik zavoda može imati zamenika koga, na predlog direktora Uprave, raspoređuje ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Za upravnika zavoda i zamenika upravnika može biti raspoređeno lice koje ima sedam godina radnog iskustva na poslovima izvršenja krivičnih sankcija, u pravosuđu, advokaturi, vojsci ili policiji posle stečenog visokog obrazovanja na studijama drugog stepena (diplomske akademske studije - master, specijalističke akademske studije, specijalističke strukovne studije), odnosno na osnovnim studijama u trajanju od četiri godine.

Načelnik službe

Član 29.

Službom u zavodu rukovodi načelnik službe.

Načelnika službe, na predlog upravnika zavoda, raspoređuje direktor Uprave.

Za načelnika službe može biti raspoređeno lice koje je steklo visoko obrazovanje na studijama drugog stepena (diplomske akademske studije - master, specijalističke akademske studije, specijalističke strukovne studije), odnosno na osnovnim studijama u trajanju od četiri godine i koje ima pet godina radnog iskustva na istim ili odgovarajućim poslovima.

Službena legitimacija

Član 30.

Direktor Uprave, pripadnici službe za obezbeđenje, zaposleni u organizacionim jedinicama Uprave nadležnim za nadzor, bezbednost, kao i načelnici i zamenici načelnika odeljenja u sedištu Uprave, upravnici zavoda i njegovi zamenici imaju službenu legitimaciju i značku, čiju sadržinu, izgled, obrazac i način vođenja evidencije o izdatim službenim legitimacijama i značkama propisuje ministar nadležan za poslove pravosuđa.

O izdatim legitimacijama i značkama Uprava vodi evidenciju, koja sadrži:

- 1) redni broj pod kojim je zavedena službena legitimacija i značka;
- 2) ime i prezime lica kome je izdata službena legitimacija i značka;

- 3) datum izdavanja službene legitimacije i značke;
- 4) potpis lica kome je izdata legitimacija;
- 5) napomenu.

Imalač službene legitimacije i značke dužan je da za vreme obavljanja poslova nosi službenu legitimaciju i značku.

II. JAVNOST RADA UPRAVE

Član 31.

Rad Uprave je javan.

Ministar nadležan za poslove pravosuđa i direktor Uprave, neposredno ili preko lica koje ovlaste, obaveštavaju javnost o izvršenju krivičnih sankcija, pod uslovom da se time ne povređuju propisi koji uređuju tajnost podataka, ozbiljno ne ugrožava bezbednost ili održavanje reda u zavodu.

Posete zavodu

Član 32.

Pojedinačne i grupne posete zavodu odobrava direktor Uprave.

Predstavnicima domaćih i stranih institucija i udruženja koja se bave zaštitom ljudskih prava omogućava se poseta zavodu.

Izuzetno, poseta se može uskratiti ako to nalažu razlozi bezbednosti i sigurnosti u zavodu. Obrazloženi odgovor se dostavlja instituciji ili udruženju iz stava 2. ovog člana u roku od tri dana od dana prijema zahteva za posetu.

U cilju obezbeđivanja javnosti rada Uprave vodiće se računa da se omogući poseta predstavnika sredstava javnog informisanja, naučnih radnika koji se bave proučavanjem kriminaliteta, kao i studenata odgovarajućih fakulteta.

Direktor Uprave može licima koja posećuju zavod odobriti razgovor sa osuđenim licima, uz prisustvo ili bez prisustva zaposlenog u zavodu.

III. SUDIJA ZA IZVRŠENjE

Pojam sudije za izvršenje krivičnih sankcija

Član 33.

Pri svakom višem sudu, u skladu sa ovim zakonom, određuje se sudija za izvršenje krivičnih sankcija (u daljem tekstu: sudija za izvršenje).

Sudiju za izvršenje određuje predsednik višeg suda iz reda sudija tog suda.

U predmetima za koje je nadležan, sudija za izvršenje postupa kao sudija pojedinac.

Sudiji za izvršenje u radu može pomagati posebna stručna služba, iz reda zaposlenih u sudu.

Sudija za izvršenje, u skladu sa Sudskim poslovnikom, vodi posebnu evidenciju o predmetima u kojima postupa.

Stvarna nadležnost

Član 34.

Sudija za izvršenje štiti prava pritvorenika, osuđenika, lica kojem je izrečena mera bezbednosti obavezognog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi, obavezognog lečenja narkomana ili obavezognog lečenja alkoholičara kada se sprovodi u zavodu, nadzire zakonitost u postupku izvršenja krivičnih sankcija i obezbeđuje ravnopravnost i jednakost ovih lica pred zakonom.

Sudija za izvršenje odlučuje i o:

- 1) zaštiti prava po pritužbi pritvorenika i zahtevu za sudsку zaštitu osuđenika, lica kojem je izrečena meraobaveznog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi, obavezognog lečenja narkomana ili obavezognog lečenja alkoholičara kada se sprovodi u zavodu;
- 2) zaštiti prava osuđenika odlučivanjem o žalbi protiv odluke upravnika zavoda ili direktora Uprave, u slučajevima predviđenim ovim zakonom;
- 3) drugim slučajevima predviđenim zakonom.

Mesna nadležnost

Član 35.

Za zaštitu prava osuđenog tokom izdržavanja kazne zatvora nadležan je viši sud prema sedištu zavoda u kome osuđeni izvršava kaznu zatvora.

Za zaštitu prava pritvorenika tokom trajanja mere pritvora nadležan je viši sud prema sedištu zavoda u kome se mera izvršava.

U slučaju promene mesta izvršenja kazne zatvora ili mere pritvora, za dalje postupanje prema osuđenom, odnosno pritvorenom, nadležan je viši sud prema mestu sedišta zavoda u koji je osuđeni, odnosno pritvoren, premešten. Sudija za izvršenje iz mesta sedišta zavoda iz koga je osuđeni, odnosno pritvoren premešten odmah dostavlja spise predmeta sudiji za izvršenje u mestu sedišta zavoda u koga je osuđeni, odnosno pritvoren, premešten.

Postupak pred sudijom za izvršenje

Član 36.

Postupak pred sudijom za izvršenje pokreće se na zahtev osuđenog ili po pritužbi pritvorenog, a u drugom stepenu po žalbi.

Tokom postupka sudija za izvršenje omogućava osuđenom, odnosno pritvorenom ili zavodu da se pismenim putem izjasne o činjenicama na koje se ukazuje u zahtevu ili pritužbi.

Na postupak pred sudijom za izvršenje shodno se primenjuju odredbe Zakonika o krivičnom postupku ako ovim ili drugim zakonom nije drugačije određeno.

Pritužba pritvorenika i zahtev za sudsку zaštitu osuđenika

Član 37.

Ako pritvorenik smatra da je povređeno neko njegovo pravo tokom izvršenja mere pritvora u zavodu ima pravo da usmeno na zapisnik ili pismeno podnese pritužbu sudiji za izvršenje.

Osuđeni ima pravo da podnese zahtev za sudsку zaštitu protiv odluke direktora Uprave, u roku od tri dana, od dana dostavljanja odluke, ako smatra da je time nezakonito ograničeno ili povređeno neko od njegovih prava predviđeno čl. 76. do 125. ovog zakona.

Pre nego što podnese zahtev za sudsку zaštitu, osuđeni je dužan da se za zaštitu svojih prava obrati organima i u postupku propisanom čl. 126. i 127. ovog zakona.

Izuzetno, osuđeni može podneti zahtev za sudsку zaštitu direktno sudiji za izvršenje u slučaju kada mu je pravo na život ili telesni integritet ozbiljno ugroženo.

Osuđeni ili pritvoren ima pravo da podnese pritužbu sudiji za izvršenje u roku od tri meseca od dana nastanka povrede prava, a izuzetno u roku od šest meseci ako je postojala objektivna sprečenost.

Ročište pred sudijom za izvršenje

Član 38.

Sudija za izvršenje može održati ročište na kome će se učesnici u postupku usmeno izjasniti o činjenicama i dokazima važnim za donošenje sudske odluke.

Sudija za izvršenje će održati ročište ako iz navoda pritužbe, odnosno zahteva za sudsку zaštitu i drugih dokaza proceni da je pravo na život, telesni integritet ili zdravlje pritvorenika ili osuđenika ugroženo.

Ako pritvoreno ili osuđeno lice ima punomoćnika, na ročište se poziva i punomoćnik. Ako se uredno pozvani punomoćnik ne odazove pozivu suda, ročište će se održati u njegovom odsustvu.

Ročište se može održati u sudu ili u prostorijama zavoda.

Sudija za izvršenje tokom postupka može saslušati u svojstvu svedoka lica zaposlena u zavodu, druge osuđene, pribaviti ili izvršiti uvid u dokumentaciju zavoda i drugih državnih organa, posetiti prostorije zavoda i utvrđivati činjenice na drugi način.

Odluke sudije za izvršenje

Član 39.

U postupku pred sudijom za izvršenje odlučuje se u obliku rešenja.

Sudija za izvršenje će odbaciti pritužbu pritvorenika, zahtev za sudsку zaštitu ili žalbu osuđenika ako je neblagovremena, neuredna ili nedozvoljena.

Kada odlučuje o pritužbi pritvorenika, odnosno zahtevu za sudsку zaštitu osuđenika, sudija će odbiti pritužbu ili zahtev za sudsку zaštitu ako utvrdi da je neosnovan.

Ako sudija za izvršenje utvrdi da je pritužba pritvorenika, odnosno zahtev za sudsку zaštitu osnovan, naložiće zavodu da u određenom roku otkloni utvrđenu nezakonitost i da ga obavesti o merama preduzetim da se ta nezakonitost otkloni. Ako otklanjanje nezakonitosti nije moguće, sudija za izvršenje će utvrditi nezakonitost i zabraniti njeno dalje ponavljanje.

Kada odlučuje po žalbi na odluku upravnika zavoda ili direktora Uprave, sudija za izvršenje će:

- 1) odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi odluku prvostepenog organa;
- 2) usvojiti žalbu i ukinuti pobijanu odluku i uputiti predmet prvostepenom organu na ponovno odlučivanje ili usvojiti žalbu i preinačiti prvostepenu odluku.

Postupak po žalbi protiv odluke upravnika zavoda i direktora Uprave

Član 40.

Osuđenik može da podnese žalbu sudiji za izvršenje protiv odluke upravnika zavoda ili direktora Uprave u roku od tri dana od dana dostavljanja odluke, u slučajevima predviđenim ovim zakonom.

Žalba mora da sadrži podatak o odluci protiv koje se podnosi, razlog zbog koga se žalba izjavljuje i potpis lica koje izjavljuje žalbu.

Blagovremeno izjavljena žalba protiv odluke iz stava 1. ovog člana ne zadržava izvršenje odluke.

Osuđeni žalbu podnosi preko zavoda prvostepenom organu, koji je dužan da žalbu sa spisima predmeta odmah dostavi sudiji za izvršenje.

Podnositelj žalbe može u žalbi da predloži utvrđivanje novih činjenica i pribavljanje novih dokaza, ako nisu bili poznati u vreme donošenja pobijane odluke.

Postupak po žalbi na odluku sudije za izvršenje

Član 41.

Protiv odluke sudije za izvršenje o pritužbi pritvorenika (član 37. stav 1.) i zahtevu za sudsku zaštitu (član 37. stav 4.) može se izjaviti žalba.

Žalba se podnosi vanraspravnom veću istog suda, preko sudije za izvršenje koji je doneo prvostepenu odluku, u roku od tri dana od dana prijema prvostepene odluke.

Veće iz stava 2. ovog člana odlučuju o žalbi u roku od osam dana od dana prijema žalbe.

Obaveštavanje o stanju prava osuđenika

Član 42.

Sudija za izvršenje najmanje jednom u svaka četiri meseca u toku godine obilazi zavode na teritoriji svoje mesne nadležnosti, razgovara sa osuđenima i informiše ih o načinima ostvarivanja njihovih prava.

Deo drugi

IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA

Glava treća

IZVRŠENJE KAZNE ZATVORA

I. OPŠTE ODREDBE

Svrha izvršenja kazne zatvora

Član 43.

Svrha izvršenja kazne zatvora je da osuđeni tokom izvršenja kazne, primenom odgovarajućih programa postupanja, usvoji društveno prihvatljive vrednosti u cilju lakšeg uključivanja u uslove života posle izvršenja kazne kako ubuduće ne bi činio krivična dela.

Postupanje i razvrstavanje osuđenog

Član 44.

Sa osuđenim se na osnovu utvrđenih kapaciteta, potreba i stepena rizika postupa na način koji u najvećoj meri odgovara njegovoj ličnosti, u cilju ostvarivanja programa postupanja.

Radi ostvarivanja individualnog programa postupanja osuđeni se razvrstava u odeljenje i grupu.

Zabranu obavljanja dužnosti koja sadrži disciplinska ovlašćenja

Član 45.

Osuđeno lice ne može u okviru službe zavoda obavljati dužnost koja sadrži disciplinska ovlašćenja.

Izdržavanje kazne osuđenog

Član 46.

Osuđeni izdržavaju kaznu po pravilu zajedno.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, kad to zahteva program postupanja, zdravstveno stanje osuđenog ili kad je to predviđeno ovim zakonom, može se odrediti da osuđeni izdržava kaznu odvojeno od ostalih osuđenih.

Osuđena muška i ženska lica izdržavaju kaznu odvojeno.

Uslovni otpust

Član 47.

Osuđenog za koga se osnovano može očekivati da ubuduće neće vršiti krivična dela, sud će uslovno otpustiti sa izdržavanja kazne, u skladu sa zakonom.

U postupku odlučivanja o uslovnom otpustu zavod je dužan da sudu u svom izveštaju da i mišljenje o stepenu ispunjenosti programa postupanja i opravdanosti uslovnog otpusta.

Pružanje pomoći licu otpuštenom sa izdržavanja kazne

Član 48.

Licu otpuštenom sa izdržavanja kazne pruža se neophodna pomoć i podrška kako bi se umanjio rizik vršenja novih krivičnih dela i kako bi mu se olakšao uspešan povratak u zajednicu.

II. UPUĆIVANJE I RASPOREĐIVANJE OSUĐENIH U ZAVODE Upućivanje osuđenih u

zavode

Član 49.

Osuđeni se upućuje na izvršenje kazne zatvora u skladu sa propisom ministra nadležnog za poslove pravosuđa kojim se uređuje upućivanje osuđenih u zavode.

Izuzetno, na molbu osuđenog iz opravdanih razloga, odnosno po zahtevu policije ili službi bezbednosti iz razloga bezbednosti, direktor Uprave može odstupiti od propisa iz stava 1. ovog člana i rešenjem promeniti mesto izvršenja kazne.

Protiv rešenja direktora Uprave kojim se određuje promena mesta izvršenja kazne, osuđeni ima pravo žalbe sudiji za izvršenje.

Raspoređivanje osuđenih u zavode

Član 50.

Osuđeni kojem je izrečena kazna zatvora čije trajanje ili ostatak trajanja posle uračunatog pritvora i drugog lišenja slobode u vezi s krivičnim delom ne prelazi jednu, a izuzetno dve godine raspoređuje se u okružni zatvor.

Osuđeni kojem je izrečena kazna zatvora čije trajanje prelazi jednu godinu po pravilu se raspoređuje u kazneno-popravni zavod.

Osuđena žena se raspoređuje u kazneno-popravni zavod za žene.

Posebni slučajevi raspoređivanja

Član 51.

Osuđeni koji je učinio krivično delo iz nehata i lice koje je prvi put osuđeno na kaznu zatvora do tri godine, raspoređuje se u zavod otvorenog tipa.

U vaspitno-popravni dom raspoređuje se lice kojem je izrečena vaspitna mera upućivanja u vaspitnopopravni dom.

U kazneno-popravni zavod za maloletnike raspoređuje se lice kojem je izrečena kazna maloletničkog zatvora.

U kazneno-popravni zavod za maloletnike raspoređuje se i lice kojem je izrečena kazna zatvora do deset godina, ako u vreme upućivanja nije navršilo dvadeset tri godine života, niti mu je ranije izricana kazna zatvora.

Ostali osuđeni raspoređuju se u kazneno-popravne zavode zatvorenog tipa i zatvorenog tipa sa posebnim obezbeđenjem.

Naknadno raspoređivanje u zavode

Član 52.

Direktor Uprave može naknadno rasporediti osuđenog u drugi zavod, ako se prilikom ispitivanja ličnosti osuđenog utvrdi da bi se program postupanja uspešnije realizovao u drugom zavodu, odnosno iz razloga bezbednosti.

Protiv odluke direktora Uprave kojom se određuje naknadno raspoređivanje, osuđeni ima pravo žalbe sudiji za izvršenje.

III. POSTUPAK UPUĆIVANjA NA IZVRŠENjE KAZNE ZATVORA Radnje koje prethode

upućivanju osuđenog u zavod

Član 53.

Ako sud koji je doneo prvostepenu odluku nije nadležan za upućivanje osuđenog na izvršenje kazne zatvora, dužan je da izvršnu odluku, s podacima o ličnosti osuđenog pribavljenim tokom krivičnog postupka, dostavi nadležnom суду за upućivanje na izvršenje kazne u roku od tri dana od dana kada je odluka postala izvršna.

Nadležni sud je dužan da u roku od 15 dana od prijema odluke iz stava 1. ovog člana uputi osuđenog na izvršenje kazne.

U postupku upućivanja osuđenog na izvršenje kazne zatvora sud sarađuje sa Upravom. Pri određivanju dana javljanja osuđenog radi izdržavanja kazne zatvora, sud je dužan da zatraži izveštaj Uprave o broju raspoloživih mesta u zavodima i da vodi računa o prioritetu izvršenja, s obzirom na prirodu krivičnog dela, izrečenu kaznu i rok zastarelosti izvršenja kazne.

Propis o načinu upućivanja lica lišenih slobode u zavod donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Nadležnost za upućivanje na izvršenje kazne

Član 54.

Za upućivanje osuđenog na izvršenje kazne zatvora nadležan je osnovni sud prema prebivalištu, odnosno boravištu osuđenog u vreme kada je odluka kojom je kazna izrečena postala pravnosnažna.

Isti sud zadržava nadležnost i ako se prebivalište ili boravište osuđenog kasnije izmene.

Posebni slučajevi upućivanja na izvršenje kazne

Član 55.

Kad su prebivalište i boravište osuđenog nepoznati, za upućivanje osuđenog na izvršenje kazne zatvora nadležan je osnovni sud koji je doneo prvostepenu odluku, a ako je tu odluku doneo viši sud, za upućivanje je nadležan osnovni sud u mestu sedišta tog višeg suda.

Osuđenog koji je u pritvoru na izvršenje kazne zatvora upućuje osnovni sud na čijem području je sedište zavoda u kome je osuđeni pritvoren.

Nalog za izvršenje kazne

Član 56.

Nadležni sud pismeno nalaže osuđenom da se određenog dana javi na izvršenje kazne zatvora.

Uz nalog se dostavlja i obaveštenje o vremenu kada osuđeni treba da se javi u zavod, o dozvoljenim stvarima koje može da unese u zavod, i drugim okolnostima značajnim za izvršenje kazne.

Rok između prijema naloga i dana javljanja ne može biti kraći od osam ni duži od 15 dana.

Nadležni sud obaveštava zavod o datumu kada osuđeni treba da se javi i uz obaveštenje dostavlja izvršnu odluku s podacima o ličnosti osuđenog pribavljenim tokom krivičnog postupka, kao i odluku kojom je odloženo izvršenje kazne.

Početak izvršenja kazne i troškovi prevoza

Član 57.

Zavod odmah obaveštava nadležni sud da se osuđeni javio na izvršenje kazne zatvora.

Početak izvršenja kazne računa se od dana kada se osuđeni javio u zavod na izvršenje kazne.

Ako se osuđeni ne javi na izvršenje kazne u roku od tri dana od dana kada je trebalo da se javi na izvršenje, zavod obaveštava nadležni sud.

Zavod nadoknađuje osuđenom troškove prevoza javnim saobraćajem od prebivališta, odnosno boravišta do sedišta zavoda.

Troškove dovođenja u zavod snosi osuđeni.

Početak izvršenja kazne u slučaju dovođenja, odnosno izdavanja poternice

Član 58.

U slučaju iz člana 57. stav 3. ovog zakona sud naređuje dovođenje, a ako se osuđeni krije ili je u bekstvu, naređuje izdavanje poternice i o tome obaveštava zavod.

U slučaju iz stava 1. ovog člana početak izvršenja kazne zatvora računa se od dana kada je osuđeni lišen slobode.

IV. ODLAGANJE IZVRŠENJA KAZNE ZATVORA

1. Odlaganje izvršenja kazne zatvora na molbu osuđenog Razlozi i trajanje

odlaganja izvršenja kazne zatvora

Član 59.

Izvršenje kazne zatvora može se odložiti:

- 1) ako je osuđeni oboleo od teške akutne bolesti - dok bolest traje ili zbog teške hronične bolesti, ako se stanje osuđenog znatno pogorša, a nema uslova za lečenje u zavodu ili Specijalnoj zatvorskoj bolnici;
- 2) ako je osuđena žena navršila šesti mesec trudnoće ili ima dete mlađe od jedne godine - najduže do navršene treće godine života deteta;
- 3) zbog smrti ili teške bolesti bračnog druga, deteta, usvojenika, roditelja ili usvojitelja osuđenog najduže tri meseca od dana odlaganja;
- 4) ako je supruga osuđenog na tri meseca pred porođajem ili je od njenog porođaja proteklo manje od šest meseci, a nema drugih članova domaćinstva koji bi joj pomogli - najduže šest meseci od dana odlaganja;
- 5) ako su zajedno sa osuđenim na izvršenje kazne pozvani njegov bračni drug ili drugi član zajedničkog domaćinstva ili je neko od njih već u zatvoru - najduže šest meseci od dana odlaganja;

- 6) ako je osuđenom odlaganje potrebno zbog neodložnih poljskih ili sezonskih radova ili radova izazvanih kakvim udesom, a u porodici osuđenog nema potrebne radne snage - najduže tri meseca od dana odlaganja;
- 7) ako je osuđeni obavezan da završi započeti posao usled čijeg neizvršenja može nastati znatna šteta najduže tri meseca od dana odlaganja;
- 8) ako je osuđenom odlaganje potrebno zbog završetka školovanja - najduže šest meseci od dana odlaganja;
- 9) ako je osuđenom odlaganje potrebno za polaganje već prijavljenog ispita - najduže dva meseca od dana odlaganja.

Danom odlaganja izvršenja kazne zatvora smatra se dan kada je doneto rešenje o odlaganju.

Postupak odlaganja izvršenja kazne zatvora

Član 60.

Molbu za odlaganje izvršenja kazne zatvora podnosi osuđeni.

U molbi se navode razlozi za odlaganje, prilaže se dokazi koji potvrđuju navedene razloge i naznačava vreme za koje se odlaganje traži.

Osuđeni koji se nalazi na izdržavanju kazne zatvora ne može podneti molbu za odlaganje naredne kazne zatvora.

Rok za podnošenje molbe za odlaganje

Član 61.

Molba za odlaganje izvršenja kazne zatvora podnosi se u roku od tri dana od prijema naloga za izvršenje kazne.

Ako je teška akutna bolest osuđenog ili smrt njegovog bračnog druga, deteta, usvojenika, roditelja ili usvojitelja usledila posle isteka roka od tri dana, molba se može podneti do dana kada osuđeni treba da se javi na izvršenje kazne.

Podnošenje molbe za odlaganje

Član 62.

Molba za odlaganje izvršenja kazne zatvora podnosi se predsedniku nadležnog osnovnog suda.

Kad uz molbu nisu priloženi dokazi, predsednik osnovnog suda nalaže osuđenom da dokaze dostavi u roku od osam dana, sa upozorenjem da će se molba odbaciti.

Donošenje odluke po molbi

Član 63.

Predsednik osnovnog suda je dužan da povodom molbe za odlaganje izvršenja kazne zatvora doneše rešenje u roku od tri dana od prijema molbe.

Neblagovremenu molbu, molbu koju podnese neovlašćeno lice i molbu uz koju nisu blagovremeno priloženi dokazi, predsednik osnovnog suda odbacuje.

Žalba na prvostepeno rešenje

Član 64.

Osuđeni može protiv prvostepenog rešenja izjaviti žalbu predsedniku nadležnog višeg suda.

Žalba se podnosi u roku od tri dana od prijema rešenja.

Predsednik višeg suda je dužan da o žalbi odluči u roku od tri dana od njenog prijema.

Rešenje kojim se odlučuje o odlaganju dostavlja se zavodu bez odlaganja.

Odložno dejstvo molbe

Član 65.

Molba za odlaganje izvršenja kazne zatvora zadržava izvršenje kazne do pravnosnažnosti rešenja o molbi.

Predsednik nadležnog osnovnog suda koji prilikom odbijanja drugi put podnete molbe utvrđi da se pravo na molbu zloupotrebljava, odlučiće da žalba ne zadržava izvršenje kazne.

Obaveza podnošenja izveštaja

Član 66.

Osuđeni kome je izvršenje kazne zatvora odloženo zbog teške akutne bolesti dužan je da jednom u tri meseca, a na zahtev nadležnog suda i češće, sudu podnosi izveštaj ustanove u kojoj se leči o svom zdravstvenom stanju.

Opoziv i obustava odlaganja izvršenja kazne zatvora

Član 67.

Predsednik nadležnog osnovnog suda opoziva odlaganje izvršenja kazne zatvora ako naknadno utvrđi da nisu postojali ili su prestali razlozi zbog kojih je odlaganje odobrio ili osuđeni odlaganje koristi protivno odobrenoj svrsi.

Ako je u slučajevima iz člana 59. stav 1. tačka 2) ovog zakona došlo do smrti novorođenčeta ili deteta, odlaganje se obustavlja kada isteknu šest meseci od tog dana.

Žalba na rešenje o opozivu i obustavi odlaganja izvršenja kazne zatvora

Član 68.

Protiv rešenja o opozivu i obustavi odlaganja izvršenja kazne zatvora osuđeni ima pravo žalbe pod istim uslovima kao protiv rešenja kojim je odlučeno o molbi za odlaganje.

Žalba odlaže izvršenje rešenja.

2. Odlaganje izvršenja kazne zatvora povodom vanrednih pravnih sredstava

Član 69.

Sud koji odlučuje o zahtevu za ponavljanje krivičnog postupka podnetog u korist osuđenog može odložiti izvršenje kazne zatvora i pre pravnosnažnosti rešenja o dozvoli ponavljanja postupka.

3. Odlaganje izvršenja kazne na zahtev javnog tužioca

Član 70.

Nadležni sud uvek dozvoljava odlaganje izvršenja kazne na zahtev nadležnog javnog tužioca do donošenja odluke o upotrebljenom pravnom sredstvu.

Odluka o odlaganju izvršenja kazne prestaje da važi ako javni tužilac pravno sredstvo ne upotrebi u roku od 30 dana od dana prijema odluke o odlaganju.

V. PRIJEM I RAZVRSTAVANJE OSUĐENOG U ZAVODU Prijem osuđenog

Član 71.

Prilikom stupanja u zavod najpre se utvrđuje identitet osuđenog, obavlja lekarski pregled i otvara zdravstveni karton, posle čega mu se određuje matični broj koji se određuje prema redosledu dolaska osuđenog u zavod u toku kalendarske godine i koristi se sve vreme izdržavanja kazne.

Osuđeni se prilikom stupanja u zavod upoznaje s pravima i obavezama koje ima za vreme izdržavanja kazne.

Tekst ovog zakona i propisa o kućnom redu zavoda dostupni su osuđenom sve vreme izdržavanja kazne, na jeziku koji je u upotrebi u zavodu, u skladu sa zakonom koji uređuje službenu upotrebu jezika i pisma.

Osuđeni koji je nepismen, ne može da čita ili je gluonem, ili ne poznaje jezik, o pravima i obavezama biće upoznat usmeno ili uz pomoć tumača, odnosno prevodioca.

Zavod je dužan da omogući osuđenom da se odmah po prijemu javi porodici ili licu koje on odredi.

Ako osuđeni ima maloletnu decu ili lice o kome se isključivo stara, zavod o tome izveštava nadležni organ starateljstva.

Fotografisanje, merenje i beleženje osobenih znaka

Član 72.

Osuđeni se fotografiše, uzimaju mu se otisci papilarnih linija sa prstiju, meri se njegova telesna težina, visina, beleži lični opis, osobeni znaci, tetovaže, i druga obeležja ako ih ima.

Postupanje sa ličnim stvarima osuđenog

Član 73.

Lične stvari osuđenog, koje prema propisu o kućnom redu zavoda osuđeni ne sme da poseduje, stavlju se na depozit ili se predaju, odnosno dostavljaju o trošku osuđenog, licu koje on odredi, o čemu se izdaje potvrda. Kvarljive stvari se uništavaju, o čemu se sastavlja zapisnik čiji primerak se uručuje osuđenom.

Propisom koji uređuje kućni red zavoda uređuje se koje stvari osuđeni može zadržati.

Razvrstavanje i naknadno razvrstavanje osuđenog

Član 74.

Nakon stupanja u zavod, osuđeni se upućuje u prijemno odeljenje, gde se može zadržati najduže 30 dana.

U prijemnom odeljenju se upoznaje ličnost osuđenog, utvrđuje stepen rizika, kapacitet za promenu i individualne potrebe u cilju određivanja individualizovanog programa postupanja i njegovog razvrstavanja u zatvoreno, poluotvoreno ili otvoreno odeljenje, u skladu sa propisom ministra nadležnog za poslove pravosuđa koji uređuje tretman, program postupanja, razvrstavanje i naknadno razvrstavanje osuđenih.

Razvrstavanje osuđenog vrši se na osnovu procenjenog stepena rizika, vrste krivičnog dela, visine izrečene kazne, zdravstvenog stanja, odnosa osuđenog prema krivičnom delu, oblika krivice, ranije osuđivanosti i drugih kriterijuma utvrđenih propisom ministra nadležnog za poslove pravosuđa koji uređuje tretman, program postupanja, razvrstavanje i naknadno razvrstavanje osuđenih.

Tokom izvršenja kazne zatvora, u zavisnosti od stepena ostvarivanja programa postupanja, program postupanja može se izmeniti i naknadno razvrstavati osuđenog u grupu sa većim ili manjim stepenom posebnih prava i pogodnosti.

Osuđeni se naknadno razvrstava u grupu sa većim stepenom posebnih prava i pogodnosti kada ostvaruje program postupanja, individualne ciljeve ili kada mu je naknadno utvrđen manji stepen rizika.

Osuđeni se naknadno razvrstava u grupu sa manjim stepenom posebnih prava i pogodnosti na osnovu izrečene disciplinske kazne za teži disciplinski prestup ili naknadno utvrđenog povećanog stepena rizika.

Osuđeni se može naknadno razvrstati u grupu sa manjim stepenom posebnih prava i pogodnosti na osnovu izrečene disciplinske kazne za lakši disciplinski prestup, pokretanja novog krivičnog postupka ili izrečene nove kazne zatvora.

Odluka o programu postupanja, razvrstavanju i naknadnom razvrstavanju

Član 75.

Odluku o programu postupanja i naknadnom razvrstavanju donosi upravnik zavoda na obrazložen predlog stručnog tima, koji se zasniva na oceni ispunjenosti uslova propisanih propisom ministra nadležnog za poslove pravosuđa koji uređuje tretman, program postupanja, razvrstavanje i naknadno razvrstavanje osuđenih.

Stručni tim sastavljen je od predstavnika službi zavoda. U zavodima gde nema službi za tretman i zdravstvenu zaštitu, članove stručnog tima čine zaposleni odgovarajuće struke koji procenjuju stepen rizika i zdravstveno stanje osuđenog.

Odluka o programu postupanja i odluka o naknadnom razvrstavanju dostavlja se osuđenom najkasnije u roku od tri dana od dana donošenja odluke.

Protiv odluke o naknadnom razvrstavanju osuđeni ima pravo žalbe direktoru Uprave, u roku od tri dana od dana prijema odluke. Žalba ne odlaže izvršenje odluke.

Protiv odluke direktora Uprave po žalbi na odluku o naknadnom razvrstavanju, osuđeni može podneti zahtev za sudsku zaštitu sudiji za izvršenje.

Ministar nadležan za poslove pravosuđa donosi propis koji uređuje tretman, program postupanja, razvrstavanje i naknadno razvrstavanje osuđenih.

VI. POLOŽAJ OSUĐENOG

1. Prava osuđenog

Pravo na čovečno postupanje

Član 76.

Svako mora poštovati dostojanstvo osuđenog.

Niko ne sme ugroziti telesno i duševno zdravlje osuđenog.

Smeštaj

Član 77.

Osuđeni ima pravo na smeštaj koji odgovara savremenim higijenskim uslovima i mesnim klimatskim prilikama.

Razvrstavanje osuđenog u prostorije za zajednički boravak i spaonice sprovešće se uz brižljivu ocenu svih okolnosti i podataka evidentiranih u prijemnom odeljenju, posebno imajući u vidu uzrast, lične osobine i sklonosti, kao i druga svojstva od kojih zavisi međusobni uticaj i opasnost od međusobnog fizičkog i psihičkog ugrožavanja.

Osuđeni sa invaliditetom ima pravo na smeštaj primeren vrsti i stepenu njegovih potreba.

Smeštaj trudnica, porodilja i majki

Član 78.

Trudnice, porodilje i majke koje neguju decu smeštaju se odvojeno od ostalih osuđenih žena.

Prostorije u kojima osuđeni žive i rade

Član 79.

Prostorije u kojima osuđeni žive i rade moraju biti čiste, suve, provetrene, zagrejane i dovoljno osvetljene, kako prirodnim, tako i veštačkim svetlom koje omogućava čitanje i rad bez smetnji za vid. Spavaonica mora biti toliko prostrana da na svakog osuđenog dođe najmanje osam kubnih metara i četiri kvadratna metra prostora.

Prostorije moraju imati primerene sanitарне uređaje i sredstva za ličnu higijenu.

Svaki osuđeni ima pravo na zaseban ležaj.

Slobodno vreme osuđenog

Član 80.

Osuđeni ima pravo da izvan zatvorenih prostorija na svežem vazduhu, u slobodno vreme, proveđe najmanje dva časa dnevno.

Osuđeni, kome godine i telesne sposobnosti to dozvoljavaju, ima pravo u slobodno vreme na organizovanu fizičku aktivnost, uključujući i pravo da zajedno sa drugim osuđenicima koristi sportske terene i opremu.

Higijena u zavodu

Član 81.

Osuđeni moraju održavati ličnu higijenu i higijenu odeće i prostorija u kojima borave.

Zavod je dužan da obezbedi pribor i sredstva za održavanje higijene.

U zavodima se redovno kontrolišu higijena osuđenih i prostorija u kojima borave.

Ishrana

Član 82.

Osuđeni ima pravo na ishranu podobnu da održi njegovo dobro zdravlje i snagu, na tri obroka dnevno čija ukupna vrednost ne sme biti manja od 12.500 džula.

Osuđeni koji radi na težim poslovima, bolesnik, trudnica i porodilja ima pravo na ishranu koju im odredi lekar.

Osuđenom se obezbeđuje ishrana vodeći računa o njegovim verskim uverenjima, a prema mogućnostima zavoda.

Lekar ili drugo stručno lice proverava, pre deobe obroka, kvalitet ishrane i nalaz unosi u odgovarajuću knjigu.

Voda za piće

Član 83.

Osuđenom u svako doba mora biti dostupna voda za piće.

Zdravstvena ispravnost hrane i vode u zavodima redovno se nadziru.

Propis koji uređuje ishranu osuđenih donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Odeća, rublje i obuća

Član 84.

Osuđeni ima pravo na besplatno rublje, odeću i obuću koji su prilagođeni mesnim klimatskim prilikama.

Ako to zahteva posao koji obavlja, osuđeni ima pravo na posebnu radnu odeću, obuću i opremu.

Propis koji uređuje odeću, obuću, rublje i posteljinu osuđenih donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Izgled odeće i nošenje sopstvene odeće

Član 85.

Odeća osuđenog ne sme delovati omalovažavajuće ni ponižavajuće.

U zavodu i odeljenjima otvorenog i poluotvorenog tipa osuđeni ima pravo da nosi sopstvenu odeću i obuću.

Dopisivanje

Član 86.

Osuđeni ima pravo da nadležnim organima upućuje podneske.

Strani državljanin se može podneskom obratiti diplomatsko-konzularnom predstavniku zemlje čiji je državljanin, odnosno države koja štiti njegove interese, a osuđeni čije interese ne štiti nijedna država može se podneskom obratiti nadležnim organima Republike Srbije i nadležnim međunarodnim organizacijama.

Zavod izdaje osuđenom potvrdu o prijemu pismena koja sadrži ime pošiljaoca, datum i broj pod kojim je zavedeno pismo.

Osuđeni podneske prima i upućuje preko zavoda, o svom trošku.

Upravnik zavoda na molbu osuđenog koji nema novčanih sredstava može odobriti slanje podnesaka o trošku zavoda.

Ograničenje prava na dopisivanje

Član 87.

Osuđeni ima neograničeno pravo na dopisivanje o svom trošku.

U zavodu zatvorenog i zatvorenog tipa sa posebnim obezbeđenjem ili zatvorenom odeljenju zavoda, na predlog upravnika zavoda ili direktora Uprave, sudija za izvršenje nadležan prema sedištu zavoda može doneti odluku da se tekst písama nadzire ako se na taj način doprinosi otkrivanju ili sprečavanju novih krivičnih dela. Iz istih razloga sudija za izvršenje može uskratiti dopisivanje.

Odluka iz stava 2. ovog člana preispituje se na svaka dva meseca.

Protiv odluke suda iz stava 2. ovog člana, osuđeni ima pravo žalbe u roku od tri dana veću suda. Žalba ne odlaže izvršenje odluke.

U slučaju sumnje da se pismena korespondencija koristi za slanje i primanje nedozvoljenih stvari, pismo upućeno osuđenom, kao i pismo koje on upućuje, otvorice se u njegovom prisustvu i pregledati. Nedozvoljene stvari će se oduzeti.

Telefonski razgovor

Član 88.

Osuđeni ima pravo na telefonski razgovor u skladu sa odredbama propisa koji uređuje kućni red zavoda, o svom trošku.

Odredbe člana 87. st. 2. do 4. ovog zakona shodno se primenjuju i na nadziranje telefonskog razgovora.

Pravna pomoć

Član 89.

Osuđeni ima pravo na pravnu pomoć u vezi sa izvršenjem kazne zatvora, a zavod je dužan da mu takvu pomoć pruža.

Zavod upućuje osuđenog na način ostvarivanja drugih oblika pravne pomoći.

Posete

Član 90.

Osuđeni ima pravo dvaput mesečno na posetu bračnog druga, dece, roditelja, usvojenika, usvojitelja i ostalih srodnika u pravoj liniji i u pobočnoj liniji do četvrtog stepena krvnog i tazbinskog srodstva, kao i hranitelja, hranjenika i staratelja.

Upravnik zavoda može osuđenom odobriti i posete drugih lica.

Posete branioca ili punomoćnika

Član 91.

Osuđeni ima pravo da ga poseti branilac ili punomoćnik koji ga zastupa, ili koga je on pozvao radi davanja punomoćja o zastupanju.

Posete stranom državljaninu

Član 92.

Strani državljanin ima pravo na posetu i diplomatsko-konzularnog predstavnika zemlje čiji je državljanin, odnosno države koja štiti njegove interese, a osuđeni čije interese ne štiti nijedna država ima pravo na posetu nadležnih organa i organizacija Republike Srbije i nadležnih međunarodnih organizacija.

Osuđeni daje pismenu saglasnost na posetu iz stava 1. ovog člana.

Diplomatsko-konzularni predstavnik strane države i predstavnik nadležne međunarodne organizacije pismeno će obavestiti zavod o datumu i vremenu posete.

Trajanje posete

Član 93.

Poseta traje najkraće jedan čas.

Vreme, trajanje, način posete i izgled prostorije za posetu uređuju se propisom o kućnom redu zavoda.

Posete u posebnoj prostoriji

Član 94.

Osuđeni ima pravo da jednom u dva meseca boravi s bračnim drugom, decom ili drugim bliskim licem tri časa u posebnim prostorijama zavoda.

Način ostvarenja prava lica iz stava 1. ovog člana, izgled posebne prostorije i određivanje kruga bliskih lica uređuju se propisom o kućnom redu zavoda.

Ograničenje prava na boravak u posebnoj prostoriji

Član 95.

Za vreme izdržavanja disciplinske mere upućivanja u samicu osuđeni nema pravo na boravak u posebnoj prostoriji.

Prijem paketa

Član 96.

Osuđeni ima pravo na prijem paketa dvaput mesečno.

Paketi se pre uručenja pregledaju u prisustvu osuđenog.

Težina i dopuštena sadržina paketa uređuju se propisom o kućnom redu zavoda.

Prijem novčanih pošiljki

Član 97.

Osuđeni ima pravo na neograničen prijem i slanje novčanih pošiljki.

Novac koji osuđeni prima deponuje se na novčani depozit.

Mesečni iznos novca kojim osuđeni slobodno raspolaze je iznos prosečne zarade u Republici Srbiji za prethodni mesec prema poslednjim podacima organa nadležnog za poslove statistike.

Rad i prava na osnovu rada

Član 98.

Rad osuđenog je sastavni deo programa postupanja.

Svrha rada je da osuđeni stekne, održi i poveća svoje radne sposobnosti, radne navike i stručno znanje kako bi mu se omogućili uslovi za uspešnu reintegraciju.

U okviru izvršenja programa postupanja, osuđeni je obavezan da izvršava radne zadatke i obaveze.

Svrha rada

Član 99.

Rad osuđenih mora biti svrsishodan i ne sme biti ponižavajući.

Postizanje ekonomске koristi od rada osuđenih ne sme štetiti ostvarenju svrhe tog rada.

Vrsta posla

Član 100.

Vrsta posla određuje se prema psihičkim i fizičkim sposobnostima, stručnim kvalifikacijama, izraženim željama osuđenog i prema mogućnostima zavoda.

Psihičke i fizičke sposobnosti osuđenog za rad procenjuje stručni tim zavoda.

Upošljavanje osuđenih

Član 101.

Osuđeni se upošljava u zavodu ili izvan zavoda.

Uređenje i način rada u zavodu treba da su što sličniji uređenju i načinu rada izvan zavoda.

O upošljavanju osuđenih vodi se posebna evidencija.

Zavodu pripada tržišna naknada za rad osuđenih izvan zavoda.

Rad na radnom mestu na kome je osuđeni zaposlen

Član 102.

Na molbu lica koje je prvi put osuđeno na kaznu zatvora do šest meseci, direktor Uprave može odobriti da za vreme trajanja kazne obavlja poslove na radnom mestu na kome je bilo zaposleno u vreme prijema naloga za izvršenje kazne, ako za to postoje opravdani razlozi, a krivično delo za koje je osuđeno nije u vezi s tim poslovima.

Protiv odluke direktora Uprave iz stava 1. ovog člana osuđeni ima pravo žalbe sudiji za izvršenje.

Radno vreme osuđenih

Član 103.

Radno vreme osuđenog može trajati do 40 časova nedeljno, a izuzetno može trajati i duže, pod uslovima određenim zakonom.

Osuđeni koji pohađa nastavu opštег ili stručnog obrazovanja radi srazmerno kraće radno vreme.

Osuđeni može izvan radnog vremena da se uposli najviše dva časa dnevno na održavanju čistoće i drugim tekućim poslovima u zavodu.

Uračunavanje u radni staž

Član 104.

Rad osuđenog ne uračunava se u staž osiguranja.

Kad se shodno propisima o uslovima za stručnu kvalifikaciju i samo vreme provedeno na radu priznaje za sticanje stručne kvalifikacije, priznaje se za tu kvalifikaciju i vreme provedeno na istoj vrsti posla tokom izdržavanja kazne zatvora.

Naknada za rad

Član 105.

Osuđeni ima pravo na naknadu za rad, koja se isplaćuje jednom mesečno.

Naknada za rad iznosi najmanje 20% od najniže cene rada u Republici Srbiji, s tim da se za rad duži od punog radnog vremena uvećava za 50%.

Na naknadu za rad ne plaćaju se porezi i doprinosi.

Nagrada za rad

Član 106.

Upravnik zavoda može osuđenog novčano nagraditi za uspehe u radu.

Najviši iznos naknade i nagrade za rad određuje direktor Uprave.

Raspolaganje naknadom i nagradom za rad

Član 107.

Osuđeni može slobodno raspolažati sa naknadom i nagradom za rad. Određeni procenat naknade i nagrade osuđenog može se staviti na štednju.

Zaštita na radu

Član 108.

Osuđeni uživa zaštitu na radu shodno propisima koji uređuju zaštitu na radu.

Osuđeni koji je bez svoje krivice privremeno nesposoban za rad ima pravo na naknadu shodno propisima koji uređuju zdravstveno osiguranje.

Zavod podmiruje najnužnije potrebe osuđenog koji bez svoje krivice ne radi, a nema sopstvenih sredstava.

Odmori

Član 109.

Osuđeni ima pravo na dnevni, nedeljni i godišnji odmor shodno zakonu koji uređuje prava iz radnog odnosa.

Godišnji odmor koristi se u posebnim prostorijama zavoda.

Za vreme godišnjeg odmora osuđeni prima naknadu za rad kao da radi, u smislu ovog zakona.

Odsustvo sa rada osuđene žene

Član 110.

Osuđena žena ima pravo na odsustvo sa rada zbog trudnoće, porođaja i materinstva, shodno zakonu koji uređuje prava iz radnog odnosa.

Intelektualna svojina

Član 111.

Za dela iz oblasti intelektualne svojine stvorena za vreme izdržavanja kazne zatvora, osuđenom pripadaju prava shodno zakonu koji uređuje prava na intelektualnu svojinu.

Podzakonski propis o radu osuđenog

Član 112.

Propis koji uređuje rad osuđenog donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Zdravstvena zaštita

Član 113.

Osuđeni ima pravo na zdravstvenu zaštitu u skladu sa zakonom koji uređuje zdravstvenu zaštitu i odredbama ovog zakona.

Osuđenom će se obezbediti lekovi sa pozitivne liste.

Osuđeni kome se u zavodu ne može pružiti odgovarajuća zdravstvena zaštita, na predlog lekara, upućuje se u Specijalnu zatvorsku bolnicu ili drugu zdravstvenu ustanovu, a trudnica radi porođaja u porodilište.

Vreme provedeno na lečenju uračunava se u kaznu zatvora.

Lečenje osuđenog

Član 114.

Lečenje osuđenog se sprovodi uz njegov pristanak.

Prisilno hranjenje osuđenog nije dozvoljeno.

Ako osuđeni odbijanjem lečenja ili hrane ozbiljno ugrozi svoje zdravlje ili život primeniće se druge medicinske mere koje odredi lekar.

Zdravstveni pregled osuđenog vrši se samo u prisustvu zdravstvenog radnika, osim ako zdravstveni radnik drugačije ne zatraži.

Osuđeni ima pravo da bude upoznat sa nalazima o njegovom zdravstvenom stanju i sadržinom njegovog zdravstvenog kartona, osim u slučajevima predviđenim propisima koji uređuju zdravstvenu zaštitu. Osuđeni ima pravo da fotokopira svoju medicinsku dokumentaciju o svom trošku.

Uz pismenu saglasnost osuđenog, zavod može zatražiti medicinsku dokumentaciju od zdravstvene ustanove u kojoj se osuđeni lečio pre stupanja na izvršenje kazne.

Osuđenom se mora omogućiti da koristi usluge zubnog lekara.

U zavodu se može obrazovati posebno odeljenje za odvikavanje od psihoaktivnih supstanci.

Propis koji uređuje rad odeljenja za odvikavanje od psihoaktivnih supstanci i sprovođenje programa odvikavanja od psihoaktivnih supstanci donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Obaveze lekara

Član 115.

Lekar u zavodu dužan je da:

- 1) pregleda svakog osuđenog odmah nakon prijema u zavod, po povratku u zavod sa privremenog odsustva i pre otpuštanja iz zavoda;
- 2) prilikom prijema u zavod i uvek kada je to potrebno, ustanovi da li je osuđeni fizički ili duševno oboleo i proceni njegovu radnu sposobnost;
- 3) odmah pregleda osuđenog koji se žali da je bolestan ili postoje znaci da je bolestan;
- 4) svakodnevno pregleda osuđenog koji je bolestan ili odbija hranu ili vodu;
- 5) kontroliše smeštaj, ishranu, higijenu, sanitарne i druge uslove od kojih zavisi zdravlje osuđenih;
- 6) vodi posebnu evidenciju o povredama osuđenih i obaveštava upravnika zavoda o bilo kom znaku ili indikaciji da je prema osuđenom primenjeno nasilje. Lekar je dužan da u izveštaju o utvrđenim povredama unese i navode osuđenog lica o načinu nastanka povrede, kao i da iznese svoje mišljenje o povezanosti navoda osuđenog i nastalih povreda;
- 7) nadzire rad apoteke i medicinskog osoblja koje evidentira, izdaje i daje propisanu terapiju osuđenom.

Obaveštavanje upravnika zavoda

Član 116.

Lekar u zavodu dužan je da upravniku zavoda u pismenoj formi:

- 1) podnosi periodične izveštaje o zdravstvenom stanju osuđenih;
- 2) podnese izveštaj uvek kada ustanovi da je fizičko ili duševno stanje osuđenog narušeno ili ugroženo zbog produženja ili načina izdržavanja kazne i da preporuči mere za postupanje sa tim licem, uključujući i mogućnost prekida izvršenja kazne;
- 3) daje nalaze i preporuke o količini i kvalitetu hrane za osuđene;
- 4) daje nalaze i preporuke o poboljšanju higijene u zavodu i kod osuđenih, stanju sanitarnih uslova i uređaja, grejanja, osvetljenja i provetrvanja u prostorijama u kojima borave osuđeni;
- 5) daje nalaze i preporuke u vezi sa neophodnim fizičkim aktivnostima osuđenih.

Upravnik zavoda dužan je da bez odlaganja preduzima mere iz stava 1. ovog člana koje mu preporuči lekar.

Specijalistički pregled

Član 117.

Na zahtev osuđenog, upravnik zavoda može mu odobriti specijalistički pregled, ako takav pregled nije odredio lekar, uz prethodno pribavljeno mišljenje lekara o razlozima odbijanja.

Troškove pregleda iz stava 1. ovog člana snosi osuđeni, ako upravnik zavoda drugačije ne odredi.

Obaveštenje bliskih lica

Član 118.

O ozbiljnoj ugroženosti zdravlja ili života osuđenog, ili o njegovom premeštaju u zavodsku bolnicu ili drugu zdravstvenu ustanovu, zavod će odmah obvestiti njegovog bračnog druga, decu, usvojenike ili lice sa kojim je do odlaska na izvršenje kazne živeo u vanbračnoj ili kakvoj drugoj trajnoj zajednici, a ako ih osuđeni nema tada njegove roditelje, usvojitelja, braću, sestre ili dalje srodnike.

Prava osuđene žene koja ima dete

Član 119.

Osuđena žena koja ima dete može zadržati dete do isteka kazne, a najduže do navršene druge godine života deteta, posle čega roditelji deteta sporazumno odlučuju da li će dete poveriti na čuvanje ocu, ostalim srodnicima ili drugim licima.

Kad se roditelji ne sporazu meju ili je njihov sporazum na štetu deteta, o poveravanju deteta odlučuje sud nadležan prema prebivalištu, odnosno boravištu majke u vreme osude.

Pomoć stručnog osoblja

Član 120.

Osuđena žena koja ima dete ima pravo na pomoć stručnog osoblja zavoda.

U odsustvu neposredne majčine brige, detetu se omogućava odgovarajući smeštaj u posebnu prostoriju zavoda i stručna nega, koja odgovara standardu dečijih ustanova.

Porođaj osuđene žene, njena nega i smeštaj i nega deteta u zavodu su besplatni.

Obaveštavanje

Član 121.

Osuđeni ima pravo da nabavlja dnevnu i periodičnu štampu o svom trošku i da koristi druga sredstva javnog obaveštavanja.

Osuđeni može da čita knjige iz biblioteke zavoda i knjige koje sam pribavi.

Obrazovanje

Član 122.

Osuđeni ima pravo na osnovno i srednje obrazovanje, koje se shodno propisima koji uređuju obrazovanje organizuje u zavodu.

Zavod organizuje i druge vidove obrazovanja osuđenih.

Vanredno školovanje

Član 123.

Upravnik zavoda može osuđenom odobriti vanredno školovanje ako se program obrazovanja može uskladiti sa bezbednosnom procenom.

Troškove vanrednog školovanja snosi osuđeni.

Podzakonski propis o obrazovanju osuđenih

Član 124.

Iz isprave o sticanju obrazovanja ne sme biti vidljivo da je obrazovanje osuđenog stečeno za vreme izdržavanja kazne.

Propis kojim se uređuje obrazovanje osuđenih sporazumno donose ministar nadležan za poslove pravosuđa i ministar nadležan za poslove obrazovanja.

Verska prava

Član 125.

Osuđeni ima pravo:

- 1) na verski obred;
- 2) da drži i čita versku literaturu;
- 3) da ga poseti svešteno lice ili drugi verski službenik.

Ako u zavodu postoji dovoljan broj osuđenih iste veroispovesti, na njihov zahtev, upravnik zavoda će dozvoliti sveštenom licu ili drugom verskom službeniku te veroispovesti da ih redovno posećuje ili da u zavodu ima redovnu službu ili nastavu.

Osuđeni slobodno odlučuje da li će da prisustvuje verskom obredu ili poseti sveštenog lica, odnosno drugog verskog službenika.

Verski obred obavlja se u posebnoj, prikladnoj prostoriji zavoda.

Vreme, trajanje i način korišćenja verskih prava uređuju se propisom o kućnom redu zavoda.

Podnesak, pritužba i žalba

Član 126.

Osuđeni se može, radi ostvarivanja svojih prava, podneskom обратити načelniku ili drugom ovlašćenom licu iz odgovarajuće službe zavoda.

Lice iz stava 1. ovog člana dužno je da u roku od pet dana od dana predaje podneska, pismeno i obrazloženo odgovori na podnesak osuđenog.

Osuđeni ima pravo pritužbe upravniku zavoda zbog povrede prava ili drugih nepravilnosti koje su mu u zavodu učinjene.

Osuđeni može podneti pritužbu iz stava 3. ovog člana u roku od tri meseca od dana nastanka povrede prava ili druge nepravilnosti, a izuzetno u roku od šest meseci ako je postojala objektivna sprečenost.

Pritužbu koja je nerazumljiva upravnik zavoda će vratiti osuđenom radi pojašnjenja navoda. Rok za dostavljanje pojašnjenja je 48 časova.

Ako osuđeno lice ne dostavi pojašnjenje u ostavljenom roku, pritužba će biti odbačena.

Ako se pritužba odnosi na ugrožavanje ili povredu tela ili zdravlja osuđenog, upravnik zavoda će narediti da lekar odmah pregleda osuđenog i da o tome sačini izveštaj.

Upravnik zavoda ili lice koje on ovlasti dužan je da ispita pritužbu osuđenog i da u roku od 15 dana doneše rešenje.

Ako se utvrди da su navodi iz pritužbe osnovani, upravnik ili lice koje on odredi, odmah će naložiti otklanjanje utvrđenih nepravilnosti. Ako otklanjanje nepravilnosti nije moguće, upravnik će nalogom zabraniti njeno dalje ponavljanje.

Osuđeni koji ne dobije odgovor na pritužbu ili nije zadovoljan donetim rešenjem ima pravo da u roku od osam dana od dana prijema rešenja podnese žalbu direktoru Uprave.

Direktor Uprave dužan je da o žalbi odluči u roku od 30 dana od dana prijema žalbe.

Pritužba direktoru Uprave

Član 127.

Ako osuđeni smatra da je njegovo pravo povređeno postupanjem upravnika, može podneti pritužbu direktoru Uprave.

Ako direktor Uprave ili lice koje on ovlasti utvrdi da pritužba nije podneta iz razloga navedenog u stavu 1, pritužbu će dostaviti nadležnom organu i o tome će obavestiti osuđenog.

Direktor Uprave ili lice koje on ovlasti može da ispita osnovanost pritužbe i neposrednim uvidom u dokumentaciju zavoda, razgovorom sa upravnikom i zaposlenima u zavodu, razgovorom sa osuđenim koji je podneo pritužbu i drugim osuđenima, bez prisustva zaposlenih u zavodu.

Ako se utvrdi da je pritužba osnovana, direktor Uprave će naložiti da se otkloni povreda prava osuđenog.

Ako otklanjanje nepravilnosti nije moguće, direktor Uprave će zabraniti njeno dalje ponavljanje.

Ako smatra da je do povrede prava osuđenog došlo usled postupanja zaposlenog, direktor Uprave obavestiće pismeno upravnika zavoda i lice ovlašćeno za vršenje nadzora, a ako smatra da je do povrede prava osuđenog došlo usled postupanja upravnika obavetiće lice ovlašćeno za vršenje nadzora.

Pritužba ovlašćenom licu

Član 128.

Osuđeni ima pravo da se bez prisustva zaposlenih lica u zavodu prituži ovlašćenom licu koje nadzire rad zavoda.

2. Proširena prava i pogodnosti osuđenog

Član 129.

Osuđenom koji se posebno dobro vlada i zalaže i ostvaruje napredak u donetom programu postupanja upravnik zavoda može dodeliti:

- 1) prošireno pravo na prijem paketa;
- 2) prošireno pravo na broj poseta;
- 3) prošireno pravo na krug lica koja mogu posetiti osuđenog (dalji srodnici, prijatelji i drugi);
- 4) prošireno pravo na prijem poseta bez nadzora u prostorijama za posete;
- 5) prošireno pravo na prijem poseta u posebnim prostorijama;
- 6) prošireno pravo na prijem poseta izvan zavoda;
- 7) prošireno pravo na pogodniji smeštaj.

Upravnik zavoda može pod uslovima iz stava 1. ovog člana odobriti osuđenom i sledeće pogodnosti: 1) slobodan izlazak u grad;

2) posetu porodici i srodnicima o vikendu i praznicima; 3) nagradno odsustvo iz zavoda do sedam dana u toku godine;

4) korišćenje godišnjeg odmora izvan zavoda.

Iz posebno opravdanih razloga, upravnik zavoda može osuđenom odobriti i vanredni izlazak ili odsustvo iz zavoda do sedam dana.

Odluku o dodeljivanju proširenih prava i pogodnosti upravnik zavoda donosi na obrazložen predlog stručnog tima, u skladu sa propisom koji uređuje tretman, program postupanja, razvrstavanje i naknadno razvrstavanje osuđenih.

U slučaju da osuđeni prestane da ispunjava uslove iz stava 1. ovog člana, stručni tim zavoda može upravniku predložiti oduzimanje nekih od dodeljenih proširenih prava i pogodnosti.

Odluku o oduzimanju proširenih prava i pogodnosti donosi upravnik zavoda.

Protiv odluke iz stava 6. ovog člana može se izjaviti žalba direktoru Uprave u roku od tri dana od dana prijema odluke. Žalba ne odlaže izvršenje odluke.

Protiv odluke direktora Uprave po žalbi na odluku o oduzimanju proširenih prava i pogodnosti, osuđeni može podneti zahtev za zaštitu sudiji za izvršenje.

3. Premeštaj osuđenog

Član 130.

Direktor Uprave može, po predlogu upravnika zavoda, premestiti osuđeno lice iz jednog zavoda u drugi kada je to opravdano zbog sproveđenja programa postupanja ili održavanja reda i bezbednosti u zavodu.

Direktor Uprave može, iz razloga bezbednosti, osuđenog premestiti po službenoj dužnosti.

Protiv odluke direktora Uprave kojom se određuje premeštaj, osuđeni ima pravo žalbe sudiji za izvršenje.

Javljanje porodici posle premeštaja

Član 131.

Zavod u koji je osuđeni premešten dužan je da odmah posle premeštaja osuđenom omogući da se javi porodici ili licu koje on odredi, o trošku zavoda.

4. Prekid izvršenja kazne zatvora

Prekid izvršenja kazne odlukom direktora Uprave

Član 132.

Na molbu osuđenog ili predlog upravnika zavoda, direktor Uprave može odobriti prekid izvršenja kazne zatvora ako nastanu razlozi iz člana 59. stav 1. ovog zakona zbog kojih bi se njeno izvršenje moglo odložiti.

Protiv odluke direktora Uprave iz stava 1. ovog člana dozvoljena je žalba sudiji za izvršenje.

Prekid zbog osnovanosti molbe za odlaganje izvršenja kazne

Član 133.

Kad je osuđeni upućen u zavod i stupio je na izdržavanje kazne zatvora pre pravnosnažnosti rešenja kojim se odlučuje o molbi za odlaganje izvršenja kazne, a kasnije se utvrdi da je molba bila osnovana, odlukom direktora Uprave prekida se izvršenje kazne zatvora, u skladu sa odlukom suda o odlaganju izvršenja kazne.

U slučaju iz stava 1. ovog člana vreme izdržane kazne zatvora ne uračunava se u trajanje prekida.

Prekid izvršenja kazne zatvora povodom vanrednog pravnog sredstva

Član 134.

Sud koji odlučuje o zahtevu za ponavljanje krivičnog postupka podnetog u korist osuđenog može prekinuti izvršenje kazne zatvora i prepravnosnažnosti rešenja o dozvoli ponavljanja postupka.

Prekid izvršenja kazne na zahtev javnog tužioca

Član 135.

Izvršenje kazne zatvora na zahtev nadležnog javnog tužioca prekida se i traje do donošenja odluke o pravnom leku.

Odluku o prekidu iz stava 1. ovog člana donosi sud nadležan da odlučuje o pravnom leku.

Ako javni tužilac ne podnese pravni lek u roku od 30 dana od dana prijema odluke o prekidu izvršenja kazne zatvora, sud nadležan za izvršenje kazne će bez odlaganja osuđenog uputiti na izdržavanje ostatka kazne.

Javni tužilac je dužan da obavesti sud i zavod o podnetom pravnom leku, odnosno da pravni lek neće podneti.

Opoziv prekida izvršenja kazne zatvora i sprovođenje osuđenog na dalje izvršenje kazne

Član 136.

Direktor Uprave opoziva prekid izvršenja kazne zatvora ako naknadno utvrdi da nisu postojali ili su prestali razlozi zbog kojih je prekid odobrio ili da osuđeni prekid koristi protivno odobrenoj svrsi.

Ako se osuđeni posle isteka ili opoziva prekida izvršenja kazne ne javi u zavod, zavod o tome odmah obaveštava policiju koja osuđenog sprovodi na dalje izvršenje kazne.

Dejstva prekida izvršenja kazne zatvora

Član 137.

Vreme prekida izvršenja kazne zatvora ne uračunava se u izdržanu kaznu.

Za vreme prekida izvršenja kazne osuđenom ne pripadaju prava predviđena ovim zakonom.

Shodna primena odredaba o odlaganju izvršenja kazne zatvora

Član 138.

Na prekid izvršenja kazne zatvora shodno se primenjuju odredbe ovog zakona kojim se uređuje odlaganje izvršenja kazne zatvora.

5. Smrt osuđenog

Član 139.

U slučaju smrti osuđenog odmah se obaveštavaju policija i javni tužilac, a zatim njegov bračni drug, deca i usvojenik, a ako ih osuđeni nema - njegovi roditelji, usvojitelj, brat, sestra, dalji srodnici ili lice koje je on odredio.

O smrti osuđenog obaveštava se i sud koji je doneo prvostepenu odluku, sud nadležan za izvršenje i matičar.

Predaja posmrtnih ostataka

Član 140.

Posmrtni ostaci osuđenog i njegove lične stvari predaju se porodici osuđenog ili licu koje je on odredio.

Ako osuđeni nema porodicu, ili porodica, odnosno lice koje je on odredio, ne prihvati posmrtnе ostatke, posmrtni ostaci osuđenog sahranjuju se o trošku zavoda.

VII. MERE ZA ODRŽAVANJE REDA I BEZBEDNOSTI 1. Opšte

odredbe

Član 141.

Tokom izvršenja kazne zatvora osuđeni je dužan da se ponaša u skladu sa zakonom i propisima donetim na osnovu zakona, kao i po nalozima službenih lica, osim ako bi izvršenje naloga bilo protivpravno.

U cilju održavanja reda i bezbednosti u zavodu, prema osuđenom se mogu primeniti samo one mere za održavanje reda i bezbednosti koje su utvrđene ovim zakonom i propisima donetim na osnovu ovog zakona i samo u meri u kojoj je to neophodno.

U primeni mera za održavanje reda i bezbednosti ne sme se primeniti stroža mera od neophodno potrebne s obzirom na okolnosti njene primene i sadržinu mere.

Mere za održavanje reda i bezbednosti su mere prinude i posebne mere.

2. Mere prinude

Uslovi za primenu mere prinude

Član 142.

Mere prinude prema osuđenom se mogu primeniti samo kada je neophodno da se spreči:

- 1) bekstvo osuđenog;
- 2) fizički napad na drugo lice;
- 3) nanošenje povrede drugom licu;
- 4) samopovređivanje;
- 5) prouzrokovanje znatne materijalne štete;
- 6) aktivan i pasivan otpor osuđenog.

Pod aktivnim otporom podrazumeva se svako suprotstavljanje osuđenog zakonitim službenim merama, radnjama i nalozima službenog ili ovlašćenog lica koje se vrši zaklanjanjem ili držanjem za lice ili predmet, otimanjem, stavljanjem u izgled da će se lice napasti ili preuzimanjem slične radnje.

Pod pasivnim otporom podrazumeva se svako suprotstavljanje osuđenog zakonitim službenim merama, radnjama i nalozima službenog ili ovlašćenog lica koje se vrši oglušivanjem ili zauzimanjem klečećeg, sedećeg, ležećeg ili sličnog položaja.

Mera prinude se može primeniti i prema licu koje protivpravno oslobađa osuđenog ili protivpravno ulazi u prostorije zavoda. Ovo lice se zadržava do dolaska ovlašćenih lica policije.

Vrste mera prinude

Član 143.

Mere prinude su:

- 1) upotreba fizičke snage;
- 2) vezivanje;
- 3) izdvajanje;

- 4) upotreba gumene palice;
- 5) upotreba šmrkova sa vodom; 6) upotreba hemijskih sredstava;
- 7) upotreba vatrene oružja.

Prilikom primene mere prinude koristi se ona mera koja najmanje ugrožava život i zdravlje lica prema kome se primenjuje, kojom se uspešno savlađuje otpor i koja je srazmerna opasnosti koja preti.

Primena mere prinude i lekarski pregled

Član 144.

O nameri primene mere prinude usmeno i jasno se upozorava lice prema kojem će se mera primeniti, osim ako se radi o istovremenom ili neposredno predstojećem protivpravnom napadu.

Upotrebu šmrkova sa vodom i hemijskih sredstava može narediti samo upravnik zavoda.

Neposredno nakon primene mere prinude, izuzev mere vezivanja, obavezan je lekarski pregled osuđenog prema kome je mera primenjena. Pregled se ponavlja između dvanaestog i dvadesetčetvrtog časa od primene mere.

Pisani izveštaj službe za obezbeđenje, medicinska dokumentacija i izveštaji o obavljenim lekarskim pregledima dostavljaju se upravniku bez odlaganja. Izveštaj lekara sadrži i navode lica prema kome je mera prinude primenjena o načinu nastanka povreda i mišljenje lekara o povezanosti primenjene mere i nastalih povreda. Upravnik zavoda obaveštava direktora Uprave o upotrebi mera prinude i prosleđuje izveštaje u roku od 24 časa od vremena primene mere prinude.

Upotreba vatrene oružja

Član 145.

Vatreno oružje dozvoljeno je upotrebiti samo ako se drugim merama ne može:

- 1) odbiti istovremen ili neposredno predstojeći protivpravni napad kojim se ugrožava život osuđenog, zaposlenog ili drugog lica zatečenog u zavodu;
- 2) onemogućiti bekstvo osuđenog iz zavoda zatvorenog ili zatvorenog tipa sa posebnim obezbeđenjem;
- 3) onemogućiti prilikom sprovođenja bekstvo osuđenog koji izdržava kaznu zatvora od deset godina ili težu kaznu ili bekstvo lica kome je određen pritvor za krivično delo za koje se može izreći kazna zatvora preko deset godina.

Vatreno oružje se neće upotrebiti ako bi se time ozbiljno ugrozio život drugog lica.

Ako se službena radnja preduzima pod neposrednim rukovodstvom upravnika zavoda ili rukovodioca službe za obezbeđenje, vatreno oružje se može upotrebiti samo po njihovom naređenju.

Dužnost obaveštavanja o upotrebi vatrene oružja

Član 146.

Upravnik zavoda je dužan da odmah dostavi obaveštenje o upotrebi vatrene oružja i zapisnik o lekarskom pregledu osuđenog lica direktoru Uprave, nadležnom javnom tužiocu i sudiji za izvršenje.

Postupanje prilikom bekstva osuđenog

Član 147.

Pripadnik službe za obezbeđenje bez odlaganja preduzima radnje da osuđenog onemogući u bekstvu.

O svakom pokušaju bekstva i bekstvu osuđenog, pripadnik službe za obezbeđenje odmah obaveštava upravnika zavoda, koji je dužan da o tome obavesti direktora Uprave.

U slučaju bekstva osuđenog, upravnik zavoda obaveštava policiju i sud koji ga je uputio na izvršenje kazne zatvora, naređuje izdavanje poternice i preduzima druge radnje koje su neophodne da se osuđeni u bekstvu liši slobode.

Za vreme bekstva osuđenom ne teče izvršenje kazne zatvora.

Obaveštavanje policije

Član 148.

U slučaju neposrednog bekstva osuđenog iz zavoda ili prilikom sprovodenja osuđenog, pripadnik službe za obezbeđenje je dužan da bez odlaganja obavesti policiju i obezbedi mesto za koje prepostavlja da se osuđeni krije.

3. Posebne mere

Uslovi za primenu i vrste posebnih mera

Član 149.

Prema osuđenom za koga postoji opasnost od bekstva, nasilničkog ponašanja, samopovređivanja ili ugrožavanja reda i bezbednosti druge vrste, koji se na drugi način ne mogu otkloniti, izuzetno se mogu narediti posebne mere.

Posebne mere su:

- 1) oduzimanje i privremeno zadržavanje stvari čije je držanje inače dozvoljeno;
- 2) smeštaj u posebno osiguranu prostoriju bez opasnih stvari;
- 3) smeštaj pod pojačan nadzor;
- 4) usamljenje;
- 5) testiranje na zarazne bolesti ili psihoaktivne supstance.

Primenu posebne mere određuje upravnik zavoda ili lice koje on ovlasti na pisani i obrazloženi predlog rukovodioca organizacione jedinice zavoda.

Prema osuđenom moguće je primeniti i više posebnih mera istovremeno.

Izvršenje mera iz stava 2. ovog člana odmah se obustavlja ako su prestali razlozi za njenu primenu.

Smeštaj u posebno osiguranu prostoriju bez opasnih stvari

Član 150.

Smeštaj u posebno osiguranu prostoriju bez opasnih stvari može neprekidno trajati najduže do 48 časova. Ova mera se određuje uz prethodno mišljenje lekara.

O smeštaju u posebno osiguranu prostoriju bez opasnih stvari odmah se obaveštava nadležni sudija za izvršenje.

Uz meru iz stava 1. ovog člana sprovodi se pojačan nadzor.

Smeštaj pod pojačan nadzor

Član 151.

Smeštaj pod pojačan nadzor može se primeniti samo u zavodima zatvorenog ili zatvorenog tipa sa posebnim obezbeđenjem, odnosno u zatvorenim odeljenjima zavoda.

Osuđenom koji remeti red ili podstiče druge na remećenje reda, pa zbog toga predstavlja opasnost za bezbednost u zavodu, ili na drugi način ugrožava bezbednost, može se rešenjem odrediti smeštaj pod pojačan nadzor.

Rešenje iz stava 2. ovog člana donosi upravnik zavoda ili lice koje on ovlasti, na predlog službe za tretman ili službe za obezbeđenje.

Na rešenje iz stava 2. ovog člana, osuđeni ima pravo žalbe sudiji za izvršenje, koja ne odlaže izvršenje rešenja.

Mera iz stava 1. ovog člana preispituje se svaka tri meseca. Na rešenje o produženju trajanja ove mere osuđeni ima pravo žalbe sudiji za izvršenje.

Usamljenje

Član 152.

Osuđenom koji svojim ponašanjem uporno remeti red, ozbiljno ugrožava bezbednost i predstavlja ozbiljnu opasnost za druge osuđene, upravnik zavoda može, uz prethodno mišljenje lekara, rešenjem izreći meru usamljenja, u neprekidnom trajanju najduže do tri meseca. Tokom kalendarske godine ova mera se može primeniti najviše dva puta.

Usamljenjem se osuđenom onemogućava kontakt s drugim osuđenim za sve vreme trajanja mere.

Mera usamljenja se izvršava u prostoriji koja ima uslove propisane u članu 164. stav 1. ovog zakona. Osuđenom se za vreme izvršenja mere usamljenja mora osigurati boravak van prostorije na svežem vazduhu u trajanju od najmanje jedan čas dnevno.

Osuđenom se za vreme izvršenja mere usamljenja omogućava rad u prostorijama u kojima se mera primenjuje, a tokom primene može da koristi lične stvari, čita štampu i knjige, da se dopisuje, sluša radio i prati televizijski program.

Na rešenje iz stava 1. ovog člana osuđeni ima pravo žalbe sudiji za izvršenje.

Meru iz stava 1. obustaviće upravnik zavoda, na obrazloženi predlog stručne službe da primenu mere usamljenja treba obustaviti.

Testiranje na zarazne bolesti ili psihoaktivne supstance

Član 153.

U slučaju osnovane sumnje u postojanje zaraznih bolesti ili uzimanja opojnih droga ili psihoaktivnih supstanci, moguće je od osuđenog uzimati uzorke krvi i mokraće u meri neophodnoj za ispitivanje prema pravilima medicinske struke, odnosno korišćenje odgovarajućeg testa.

Za testiranje na virus HIV-a i virus hepatitisa C, potreban je pristanak osuđenog.

Ostale odredbe o posebnim merama

Član 154.

Smeštaj u posebno osiguranu prostoriju bez opasnih stvari, smeštaj pod pojačan nadzor, usamljenje i testiranje na zarazne bolesti ili psihoaktivne supstance primenjuje se pod nadzorom lekara.

Propisi koji uređuju održavanje reda i bezbednosti

Član 155.

Propis kojim se uređuju mere za održavanje reda i bezbednosti donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Izuzetno, policija može biti uključena u održavanje reda i bezbednosti u zavodima, kao i prilikom sprovođenja lica lišenih slobode, u skladu sa posebnim sporazumom između ministra nadležnog za poslove pravosuđa i ministra nadležnog za unutrašnje poslove.

VIII. DISCIPLINSKI PRESTUPI, MERE I POSTUPAK I MATERIJALNA ODGOVORNOST OSUĐENOG

1. Disciplinski prestupi

Prepostavke za primenu disciplinskih mera

Član 156.

Disciplinski prestupi su teže i lakše povrede pravila reda i bezbednosti, kao i povrede drugih pravila ponašanja osuđenog utvrđenih ovim zakonom.

U skladu sa odredbama Krivičnog zakonika disciplinski će se kazniti osuđeni koji za vreme izvršenja kazne zatvora učini krivično delo za koje je propisana novčana kazna ili kazna zatvora do jedne godine.

Prema osuđenom se ne sme više puta primeniti disciplinska mera za istu radnju disciplinskog prestupa.

Teži disciplinski prestupi

Član 157.

Teži disciplinski prestupi su:

- 1) bekstvo ili pokušaj bekstva iz zavoda;
- 2) podstrekavanje na pobunu ili bekstvo;
- 3) pripremanje pobune ili bekstva;
- 4) neovlašćeno napuštanje zavoda;
- 5) nasilje prema drugom licu, fizičko ili psihičko zlostavljanje drugog lica;
- 6) pravljenje, posedovanje ili korišćenje opasne stvari ili sredstva za komunikaciju na daljinu;
- 7) izrada ili unošenje u zavod sredstva podobnog za napad, bekstvo ili izvršenje krivičnog dela;
- 8) sprečavanje pristupa u bilo koji deo zavoda službenom licu ili licu koje se ovlašćeno nalazi u zavodu;
- 9) ugrožavanje, oštećenje ili uništenje imovine većeg obima;
- 10) odbijanje izvršenja zakonitog naloga ovlašćenog lica usled čega je nastupila ili mogla nastupiti težašteta posledica;
- 11) ugrožavanje tuđeg zdravlja izvršeno namerno ili grubom nepažnjom;
- 12) proizvodnja, posedovanje ili korišćenje opojnih droga ili psihaktivnih supstanci;
- 13) grubo zanemarivanje lične higijene osim ako grubo zanemarivanje lične higijene nije nastalo usled telesnog ili mentalnog oboljenja;
- 14) bavljenje igrama na sreću;
- 15) otpor zdravstvenom pregledu ili merama za sprečavanje opasnosti od zaraze;
- 16) podstrekavanje lica lišenog slobode na teži disciplinski stup;
- 17) zanemarivanje radne obaveze koje je izazvalo ili je moglo izazvati težu štetnu posledicu;

- 18) obučavanje o načinu izvršenja krivičnog dela na osnovu ličnog ili tuđeg iskustva;
- 19) teža zloupotreba dobijenih proširenih prava i pogodnosti;
- 20) nedolično, nasilničko ili uvredljivo ponašanje prema zaposlenom;
- 21) protivpravno prisvajanje tuđih pokretnih stvari;
- 22) ponavljanje najmanje tri lakša disciplinska prestupa u periodu od tri meseca;
- 23) odbijanje osuđenog da se podvrgne testiranju u slučaju osnovane sumnje na uzimanje opojnih drogaili psihоaktivnih supstanci.

Lakši disciplinski prestupi

Član 158.

Lakši disciplinski prestupi su:

- 1) ugrožavanje i ometanje drugog osuđenog u obavljanju radnih i slobodnih aktivnosti;
- 2) udaljavanje iz kruga zavoda ili radilišta i radionice zavoda bez odobrenja;
- 3) iznošenje alata i drugih materijalnih sredstava sa radnog mesta;
- 4) međusobna kupoprodaja odeće, obuće, lekova i drugih stvari;
- 5) kockanje;
- 6) pripremanje obroka, napitaka ili hrane van prostora predviđenog u tu svrhu;
- 7) tetoviranje i telesni pirsing sebe ili drugog u zavodu;
- 8) ugrožavanje i oštećenje imovine;
- 9) narušavanje izgleda zavoda;
- 10) neovlašćeno korišćenje i ulazjenje u službene prostorije;
- 11) lakša zloupotreba dobijenih posebnih prava;
- 12) posedovanje stvari koje osuđeni ne sme imati kod sebe;
- 13) nedisciplinovano, nepristojno i agresivno ponašanje koje remeti život i rad u zavodu;
- 14) nedozvoljena izrada predmeta;
- 15) pušenje van prostora određenog u tu svrhu;
- 16) zanemarivanje radne obaveze;
- 17) odbijanje izvršenja zakonitog naloga ovlašćenog lica;
- 18) neovlašćeno korišćenje stvari;
- 19) omogućavanje pristupa neovlašćenom licu u prostor zavoda;20) uvredljivo ponašanje prema drugom licu po bilo kom ličnom svojstvu;
- 21) davanje netačnih podataka o činjenicama bitnim za ostvarivanje prava.

2. Disciplinske mere

Vrste disciplinskih mera

Član 159.

Za učinjene disciplinske prestupe izriču se disciplinske mere.

Disciplinske mere su:

- 1) ukor;
- 2) ograničenje ili zabrana primanja paketa do tri meseca;
- 3) oduzimanje dodeljenih proširenih prava i pogodnosti iz člana 129. st. 1. i 2. ovog zakona do tri meseca; 4) ograničenje ili zabrana raspolažanja novcem u zavodu do tri meseca;
- 5) upućivanje u samicu u slobodno vreme ili tokom celog dana i noći.

Ukor se izriče kad zbog prirode učinjenog disciplinskog prestupa osuđenog treba samo upozoriti.

Disciplinske mere iz stava 2. tač. 2) do 4) ovog člana izriču se kao samostalne mere kad nema osnova ili nije opravdano izreći meru upućivanja u samicu, a ukorom se ne može postići svrha disciplinske mere.

Mera upućivanja u samicu i ograničenje ili zabrana raspolažanja novcem u zavodu može se izreći samo za teže disciplinske prestupe.

Oduzimanje dodeljenih proširenih prava i pogodnosti prava iz člana 129. st. 1. i 2. ovog zakona i upućivanje u samicu mogu se izreći kumulativno.

Uslovno odlaganje izvršenja disciplinske mere

Član 160.

Izvršenje disciplinske mere, izuzev mere ukora, moguće je uslovno odložiti do tri meseca.

Ako osuđeni u roku za koji je odloženo izvršenje disciplinske mere učini novi lakši disciplinski prestup, disciplinska mera se može opozvati.

Odluku o opozivu disciplinske mere donosi organ koji je doneo odluku o disciplinskoj mjeri.

Sticaj disciplinskih prestupa

Član 161.

Za sticaj disciplinskih prestupa izriče se jedinstvena disciplinska mera, na osnovu ocene težine prestupa u sticaju i drugih okolnosti koje utiču na izricanje mere.

Izvršenje disciplinske mere upućivanja u samicu

Član 162.

Disciplinska mera upućivanja u samicu izriče se izuzetno, samo za teže disciplinske prestupe i ne može trajati duže od 15 dana.

Meru upućivanja u samicu do 30 dana moguće je izreći za sticaj disciplinskih prestupa.

Sadržina disciplinske mere upućivanja u samicu

Član 163.

Disciplinska mera upućivanja u samicu predstavlja isključenje osuđenog iz zajedničkih aktivnosti s drugim osuđenima u slobodno vreme ili tokom celog dana i noći.

Pre izvršenja disciplinske mere upućivanja u samicu obavezan je lekarski pregled.

Prostorija u kojoj se izvršava disciplinska mera upućivanja u samicu

Član 164.

Prostorija u kojoj se izvršava disciplinska mera upućivanja u samicu mora imati najmanje četiri kvadratna metra i deset kubnih metara prostora. Prostorija mora biti prozračna, osvetljena dnevnim i veštačkim osvetljenjem, zagrejana u skladu sa klimatskim uslovima, opremljena krevetom i posteljinom, stolom i stolicom.

Osuđenom se mora osigurati neograničen pristup vodi za piće i sanitarnim uređajima.

Tokom izvršenja disciplinske mere upućivanja u samicu osuđeni može da čita i piše, i ima pravo da boravi van prostorije na svežem vazduhu u trajanju od najmanje jedan čas dnevno.

Kontrola izvršenja disciplinske mere upućivanja u samicu

Član 165.

Tokom izvršenja disciplinske mere upućivanja u samicu obavezna je lekarska kontrola osuđenog najmanje jednom u toku dana, a upravnik zavoda i vaspitač su obavezni da ga posete najmanje jednom u toku sedam dana.

Nalazi i zapažanja lekara i drugih ovlašćenih lica unose se u knjigu izvršenja disciplinske mere upućivanja u samicu.

Ograničenje u trajanju disciplinske mere upućivanja u samicu

Član 166.

Ukupan boravak osuđenog u prostoriji u kojoj se izvršava disciplinska mera upućivanja u samicu ne može trajati duže od šest meseci u toku jedne kalendarske godine.

Obustavljanje i prekid izvršenja disciplinske mere upućivanja u samicu

Član 167.

Upravnik zavoda obustavlja izvršenje disciplinske mere upućivanja u samicu ako oceni da je disciplinska mera postigla svoju svrhu i pre njenog isteka.

Upravnik zavoda obavezno prekida izvršenje disciplinske mere upućivanja u samicu ako po pismenom mišljenju lekara dalji boravak u samicu ugrožava zdravlje osuđenog.

3. Disciplinski postupak

Nadležnost i pokretanje postupka

Član 168.

Postupak za teže disciplinske prestupe vodi i odluku donosi disciplinska komisija, a za lakše disciplinske prestupe upravnik zavoda ili lice koje on odredi, s tim da to lice, odnosno član komisije ne može biti podnositac predloga za pokretanje disciplinskog postupka.

Predlog za pokretanje disciplinskog postupka podnosi rukovodilac organizacione jedinice zavoda ili lice koje on odredi. Za teže disciplinske prestupe predlog za pokretanje postupka može podneti i upravnik zavoda ili lice koje on odredi.

Predlog za pokretanje disciplinskog postupka iz stava 2. ovog člana podnosi se u roku od 48 časova od saznanja za učinjeni prestup.

Ako istek roka za podnošenje predloga za pokretanje disciplinskog postupka pada u subotu, nedelju ili dane državnog praznika, isti se podnosi prvog narednog radnog dana.

Disciplinsku komisiju od tri člana iz stava 1. ovog člana imenuje direktor Uprave, na predlog upravnika zavoda. Predsednik komisije mora biti diplomirani pravnik.

Uslovi za izdvajanje osuđenog

Član 169.

Od momenta saznanja za učinjeni teži disciplinski prestup i tokom disciplinskog postupka, upravnik zavoda ili lice koje on ovlasti može odlučiti da se osuđeni izdvoji iz bezbednosnih razloga od ostalih osuđenika, do 48 časova. Vreme izdvajanja se uračunava u disciplinsku meru upućivanja u samicu.

Osuđeno lice sa tretmanom otvorenog ili poluotvorenog odeljenja protiv koga je pokrenut disciplinski postupak za teži disciplinski prestup može se smestiti u zatvoreni deo zavoda do okončanja disciplinskog postupka.

Vreme provedeno u zatvorenom delu zavoda ne uračunava se u disciplinsku meru upućivanja u samicu.

Dokazi u disciplinskom postupku

Član 170.

Osuđeni protiv koga se vodi disciplinski postupak se obavezno saslušava, navodi koje istakne proveravaju se, a izvode se i drugi dokazi.

O toku disciplinskog postupka vodi se zapisnik.

Odmeravanje disciplinske mere

Član 171.

Pri izricanju disciplinske mere vodi se računa o ponašanju osuđenog tokom izdržavanja kazne i zalaganju na radu, a uzimaju se u obzir i sve druge činjenice bitne za pravilno odmeravanje mere. **Zastarelost**

Član 172.

Disciplinska mera ne može se izreći niti se izrečena mera može izvršiti, ako je od učinjenog disciplinskog prestupa proteklo više od jedne godine.

Pravo osuđenog na stručnu pravnu pomoć

Član 173.

Osuđeni protiv koga se vodi disciplinski postupak ima pravo na stručnu pravnu pomoć.

O pravu iz stava 1. ovog člana osuđeni mora biti pismeno obavešten prilikom uručivanja predloga o pokretanju disciplinskog postupka.

Rešenje i žalba u disciplinskom postupku

Član 174.

Disciplinski postupak se okončava rešenjem.

Protiv rešenja osuđeni može izjaviti žalbu sudiji za izvršenje nadležnom prema sedištu zavoda u roku od tri dana od dana prijema rešenja.

Odluku o žalbi sudija za izvršenje donosi u roku od tri dana od dana prijema žalbe.

Žalba ne odlaže izvršenje rešenja.

Upisivanje disciplinske mera u evidenciju

Član 175.

Disciplinska mera izrečena konačnim rešenjem upisuje se u evidenciju disciplinskih mera.

Disciplinska mera briše se iz evidencije disciplinskih mera ako osuđenom ne bude izrečena nova disciplinska mera u roku od godinu dana od dana izrečene disciplinske mere za lakše prestupe, a u roku od tri godine od dana izrečene disciplinske mere za teže disciplinske prestupe.

Ovlašćenje ministra nadležnog za poslove pravosuđa

Član 176.

Propis kojim se uređuje disciplinski postupak, utvrđivanje disciplinske odgovornosti i izricanje disciplinskih mera donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa.

O izrečenim disciplinskim merama zavod vodi evidenciju koja sadrži: ime i prezime osuđenog lica, podatke o izvršenom disciplinskom prestupu, podatke o izrečenoj disciplinskoj mjeri i napomenu.

4. Materijalna odgovornost

Član 177.

Osuđeni je dužan da nadoknadi štetu koju namerno ili grubom nepažnjom prouzrokuje zavodu.

O naknadi štete u iznosu do 15.000 dinara odlučuje prvostepeni disciplinski organ, a za iznos štete preko 15.000 dinara naknada se ostvaruje u parničnom postupku.

Naknadu štete o kojoj je odlučio prvostepeni disciplinski organ zavod neposredno naplaćuje iz sredstava kojim osuđeni slobodno raspolaže, a ako je to nedovoljno i iz štednog uloga osuđenog.

IX. OTPUŠTANJE OSUĐENOOG SA IZVRŠENJA KAZNE ZATVORA Otpuštanje zbog isteka kazne

Član 178.

Osuđeni se otpušta iz zavoda onog dana kada mu je istekla kazna.

Ako istek kazne pada u subotu, nedelju ili u dane državnih praznika, osuđeni se otpušta poslednjeg radnog dana koji prethodi tim danima.

Zavod je dužan da u roku od osam dana nakon otpuštanja osuđenog o tome obavesti sudiju za izvršenje, sud koji ga je uputio na izvršenje kazne, kao i policiju, radi vođenja evidencija.

Opšte odredbe o otpuštanju osuđenog

Član 179.

Pre otpuštanja, lekar pregleda osuđenog i nalaz unosi u zdravstveni karton.

Teško bolesno lice, koje je otpušteno sa izvršenja kazne zatvora i otpušteno lice koje je zbog bolesti nesposobno za put, zavod smešta u najbližu odgovarajuću zdravstvenu ustanovu. Troškove lečenja za prvi 30 dana snosi zavod.

Otpustni list i predaja oduzetih stvari i novca **Član 180.**

Osuđenom se prilikom otpuštanja iz zavoda izdaje otpustni list.

Otpustni list, pored ostalog, sadrži i datum otpuštanja i datum do kada otpušteno lice treba da se javi policiji.

Otpustni list služi otpuštenom licu i kao dokaz o identitetu do dolaska u mesto prebivališta, odnosno boravišta.

Osuđenom se prilikom otpuštanja predaju stvari i predmeti koje mu je zavod čuvao, uštедevina i novac koji je primio za vreme izdržavanja kazne, a nije ga potrošio u zavodu.

Pri otpuštanju osuđenog, zavod mu obezbeđuje rublje, odeću i obuću, ako osuđeni nije u mogućnosti da ih pribavi.

Lice se smatra otpuštenim kada napusti zavod.

Obaveštavanje žrtve

Član 181.

U slučajevima kada se osuđeni za krivična dela protiv života i tela, protiv polne slobode ili protiv braka i porodice, otpušta sa izdržavanja kazne zatvora, odnosno uslovno otpušta, kao i u slučaju bekstva iz zatvora, zavod će obavestiti žrtvu krivičnog dela.

Obaveštenje iz stava 1. ovog člana zavod dostavlja žrtvi ako je ona to tražila, i ako procena rizika zavoda ukazuje na potrebu preventivne zaštite žrtve.

Troškovi prevoza

Član 182.

Troškove prevoza otpuštenom licu do mesta prebivališta, odnosno boravišta snosi zavod.

Otpuštenom strancu plaćaju se troškovi prevoza do graničnog prelaza, ako posebnim propisom nije drugačije određeno.

Otpuštanje zbog amnestije, pomilovanja i uslovnog otpusta

Član 183.

U slučaju da se osuđeni otpušta iz zavoda na osnovu zakona o amnestiji, zavod je dužan da ga otpusti najkasnije 24 časa nakon prijema rešenja o amnestiji, ako zakonom o amnestiji nije drugačije određeno.

U slučaju da se osuđeni otpušta iz zavoda na osnovu odluke o pomilovanju, zavod je dužan da ga otpusti istog dana po prijemu odluke o pomilovanju, a najkasnije u roku od 24 časa.

U slučaju da se osuđeni otpušta iz zavoda na osnovu pravnosnažne odluke o uslovnom otpustu, zavod je dužan da ga otpusti istog dana po prijemu odluke, a najkasnije u roku od 24 časa.

Prevremeno otpuštanje

Član 184.

Direktor Uprave može prevremeno otpustiti osuđenog sa izdržavanja kazne najviše šest meseci do isteka kazne, ako je izdržao devet desetina kazne, zbog dobrog vladanja osuđenog i postignutih rezultata u programu postupanja, na predlog upravnika zavoda. Predlog iz stava 1. ovog člana podnosi upravnik zavoda, na osnovu prethodno pribavljenog mišljenja stručnog tima.

Program pripreme za otpust

Član 185.

Zavod je dužan da pre otpuštanja osuđenog sa izvršenja kazne zatvora, u okviru programa postupanja, utvrdi program pripreme za otpust i pomoći nakon otpuštanja.

Priprema osuđenog za otpust započinje nakon dolaska u zavod. Osuđeni se podstiče na aktivno učestvovanje u pripremi za otpust, a posebno da održava odnose sa porodicom, uspostavlja i održava kontakte sa ustanovama i osobama koje se bave uključivanjem osuđenika za život na slobodi. Program za otpust je sastavni deo programa postupanja.

Na osnovu utvrđenog programa za otpust, osuđeni će biti uključen u pojedinačni ili grupni savetodavni rad u vezi sa njegovom pripremom za otpust najranije jednu godinu, a najkasnije tri meseca pre otpuštanja, u zavisnosti od dužine izrečene kazne.

U postupku izrade programa za otpust služba za tretman utvrđuje i potrebe osuđenog nakon izvršenja kazne i sarađuje sa povereničkom službom, kao i organom starateljstva nadležnim prema mestu poslednjeg prebivališta, odnosno boravištu osuđenog.

Postupak pružanja pomoći i prihvata

Član 186.

U ostvarivanju pružanja pomoći i prihvata zavod sarađuje sa povereničkom službom, organom starateljstva nadležnim prema mestu poslednjeg prebivališta, odnosno poslednjem boravištu osuđenog pre upućivanja na izvršenje kazne zatvora, policijom i odgovarajućom organizacijom ili udruženjem.

Zavod je dužan da pre otpuštanja osuđenog o tome obavesti policiju u mestu prebivališta, odnosno boravištu osuđenog, kao i sud koji je izrekao kaznu zatvora.

Postupak pružanja pomoći i prihvata osuđenog nakon izvršene kazne zatvora uređuje se posebnim zakonom.

Glava četvrta

IZVRŠENJE NOVČANE KAZNE

Nadležnost i postupak za izvršenje novčane kazne

Član 187.

Za izvršenje novčane kazne nadležan je sud koji je doneo prvostepenu presudu.

Rok za plaćanje novčane kazne

Član 188.

Rok za plaćanje novčane kazne određuje se presudom.

Rok iz stava 1. ovog člana ne može biti kraći od 15 dana niti duži od tri meseca.

U opravdanim slučajevima sud može dozvoliti da osuđeni plati novčanu kaznu u ratama, s tim da rok isplate ne može biti duži od jedne godine.

Zamena novčane kazne kaznom zatvora

Član 189.

Ako osuđeni ne plati novčanu kaznu u određenom roku, sud će novčanu kaznu zameniti kaznom zatvora.

Zamena novčane kazne kaznom zatvora vrši se tako što se za svakih započetih hiljadu dinara novčane kazne određuje jedan dan kazne zatvora, s tim da kazna zatvora ne može biti duža od šest meseci. Ako je izrečena novčana kazna u iznosu većem od sedamsto hiljada dinara, kazna zatvora ne može biti duža od jedne godine.

Srazmerna zamena novčane kazne

Član 190.

Ako osuđeni plati samo deo novčane kazne, sud će ostatak kazne srazmerno zameniti kaznom zatvora.

Ako osuđeni isplati ostatak novčane kazne, izvršenje kazne zatvora će se obustaviti, na osnovu odluke suda.

Zamena novčane kazne kaznom rada u javnom interesu

Član 191.

Neplaćena novčana kazna može se, umesto kaznom zatvora, zameniti kaznom rada u javnom interesu.

Zamena novčane kazne kaznom rada u javnom interesu vrši se tako što se za svakih započetih hiljadu dinara novčane kazne određuje osam časova rada u javnom interesu, s tim da rad u javnom interesu ne može biti duži od tristašezdeset časova.

Izvršenje novčane kazne posle smrti osuđenog

Član 192.

Posle smrti osuđenog novčana kazna neće se izvršiti.

Shodna primena

Član 193.

Odredbe ovog zakona kojima se uređuje izvršenje novčane kazne izrečene za krivično delo shodno se primenjuju na izvršenje novčane kazne izrečene za privredni prestup i prekršaj, ako zakonom nije drugačije određeno.

Glava peta

IZVRŠENJE KAZNE ODUZIMANjA VOZAČKE DOZVOLE

Član 194.

Radi izvršenja kazne oduzimanja vozačke dozvole, sud koji je odlučivao u prvom stepenu dostavlja izvršnu odluku o izrečenoj kazni oduzimanja vozačke dozvole policiji u mestu prebivališta, odnosno boravišta osuđenog u vreme kada je odluka kojom je izrečena kazna postala pravnosnažna. Izvršna odluka upisuje se u kaznenu evidenciju.

Glava šesta

IZVRŠENJE MERA BEZBEDNOSTI

I. OBAVEZNO PSIHIJATRIJSKO LEČENjE I ČUVANjE U ZDRAVSTVENOJ USTANOVİ

Nadležnost i postupak za izvršenje mere obavezognog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi

Član 195.

Upućivanje lica na izvršenje mere obavezognog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi vrši nadležni sud koji je izrekao meru u prvom stepenu.

Mera iz stava 1. ovog člana izvršava se u Specijalnoj zatvorskoj bolnici, a izuzetno u drugoj zdravstvenoj ustanovi.

Kad je mera iz stava 1. ovog člana izrečena uz kaznu zatvora, lice prema kojem se ona primenjuje prvo se upućuje na izvršenje mere bezbednosti.

Na predlog Specijalne zatvorske bolnice, odnosno druge zdravstvene ustanove u kojoj se mera iz stava 1. ovog člana izvršava, sud može u toku trajanja mere, po prethodno pribavljenom mišljenju sudiće za izvršenje, odlučiti da se lice prema kojem se mera izvršava premesti iz jedne u drugu zdravstvenu ustanovu.

Položaj lica prema kome se sprovodi mera obaveznog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi

Član 196.

Mera obaveznog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi može sadržati samo ona ograničenja kretanja i ponašanja koja su neophodna radi lečenja i čuvanja lica prema kojem se ova mera primenjuje i radi održavanja reda i discipline.

Lice prema kome se izvršava mera bezbednosti obaveznog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi ima ista prava i obaveze kao i lice koje izdržava kaznu zatvora, ako potrebe lečenja drugačije ne zahtevaju.

Dovođenje i sprovođenje u zdravstvenu ustanovu

Član 197.

Ako se lice kojem je izrečena mera obaveznog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi nalazi na slobodi, a ne javi se ustanovi radi izvršenja mere, sud naređuje njegovo dovođenje ili izdavanje poternice. Naredbu izvršava policija na čijem području se lice nalazi. Ako se takvo lice nalazi u pritvoru sprovođenje vrše ovlašćena lica zavoda u kojem se izvršava mera pritvora.

Dovođenje i sprovođenje lica iz stava 1. ovog člana vrši se uz pratnju zdravstvenog radnika.

Dužnost obaveštavanja suda

Član 198.

Zdravstvena ustanova, odnosno odeljenje u koje je upućeno lice radi lečenja i čuvanja, obavezna je da najmanje jedanput godišnje obaveštava sud koji je izrekao meru, o stanju zdravlja lica prema kojem se primenjuje.

Obustava ili zamena mere

Član 199.

Na predlog Specijalne zatvorske bolnice ili druge zdravstvene ustanove u kojoj se mera izvršava, sud može u toku trajanja mere odlučiti da se mera obaveznog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u psihijatrijskoj ustanovi obustavi ili izreći meru obaveznog psihijatrijskog lečenja na slobodi.

Kad se završi lečenje, zdravstvena ustanova iz stava 1. ovog člana obaveštava o tome sud koji je meru izrekao.

Ako se radi o licu čije je lečenje završeno, a kome još nije istekla kazna, policija na čijem području se nalazi zdravstvena ustanova, na zahtev suda iz stava 1. ovog člana, sprovešće osuđeno lice na izvršenje kazne, pod uslovom da mu sud nije odredio uslovni otpust.

Stručni nadzor nad izvršenjem mere

Član 200.

Stručnost rada u izvršenju mere bezbednosti obaveznog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi nadzire ministarstvo nadležno za poslove zdravlja.

Pomoć posle otpuštanja iz zdravstvene ustanove

Član 201.

Posle otpuštanja iz zdravstvene ustanove brigu o licu prema kome je izvršena mera bezbednosti, a koje je bez porodičnog staranja, preuzima organ starateljstva nadležan prema prebivalištu, odnosno boravištu lica u vreme kada je odluka kojom je mera bezbednosti izrečena postala pravnosnažna.

II. OBAVEZNO PSIHIJATRIJSKO LEČENJE NA SLOBODI

Nadležnost i postupak za izvršenje mere obaveznog psihijatrijskog lečenja na slobodi

Član 202.

Mera obaveznog psihijatrijskog lečenja na slobodi izvršava se u zdravstvenoj ustanovi koju odredi sud koji je izrekao ovu meru.

Sud koji je izrekao meru iz stava 1. ovog člana upućuje lice kojem je izrečena mera, u zdravstvenu ustanovu u roku od osam dana od dana pravnosnažnosti odluke kojom je mera izrečena.

Lice kojem je izrečena mera obaveznog psihijatrijskog lečenja na slobodi obavezno je da se u roku koje odredi sud, a najkasnije u roku od 15 dana od dostavljanja odluke o upućivanju na lečenje, javi zdravstvenoj ustanovi radi lečenja.

Sud dostavlja prepis pravnosnažne sudske odluke zdravstvenoj ustanovi u kojoj se mera izvršava.

Obaveza obaveštavanja zdravstvene ustanove

Član 203.

Ako se upućeno lice ne podvrgne lečenju u roku koji odredi sud, lečenje samovoljno napusti ili i pored lečenja postane toliko opasno za okolinu da je potrebno i njegovo čuvanje u psihijatrijskoj zdravstvenoj ustanovi, zdravstvena ustanova će o tome obavestiti sud koji je izrekao meru.

Obaveze zdravstvene ustanove

Član 204.

Zdravstvena ustanova je obavezna da najmanje svakih šest meseci obaveštava sud koji je izrekao meru o stanju zdravlja lica koje je na lečenju.

Zdravstvena ustanova je obavezna da sud obavesti i o završetku lečenja.

III. OBAVEZNO LEČENJE NARKOMANA I OBAVEZNO LEČENJE ALKOHOLIČARA

Nadležnost i postupak za izvršenje mere obaveznog lečenja narkomana, odnosno mere obaveznog lečenja alkoholičara

Član 205.

Upućivanje lica na izvršenje mere obaveznog lečenja narkomana, odnosno mere obaveznog lečenja alkoholičara vrši nadležni sud koji je izrekao meru u prvom stepenu.

Lice kome je izrečena mera obaveznog lečenja narkomana, odnosno mera obaveznog lečenja alkoholičara uz kaznu zatvora, upućuje se na izvršenje u skladu sa propisom ministra nadležnog za poslove pravosuđa iz člana 49. stav 1. ovog zakona.

O upućivanju na izvršenje mera iz stava 1. ovog člana sud obaveštava ustanovu u koju se lice kome je mera izrečena upućuje.

Ako se lice iz stava 1. ovog člana ne javi ustanovi na lečenje ili samovoljno napusti započeto lečenje, ustanova će odmah o tome obavestiti nadležni sud koji naređuje njegovo dovođenje, odnosno izdavanje poternice.

Obaveza obaveštavanja suda

Član 206.

Ustanova u kojoj se izvršava mera obaveznog lečenja narkomana, odnosno mera obaveznog lečenja alkoholičara najmanje jednom u šest meseci obaveštava nadležni sud o njenom izvršavanju.

Ustanova iz stava 1. ovog člana obaveštava sud o završetku lečenja.

Upućivanje osuđenog na izvršenje ostatka kazne zatvora

Član 207.

Posle izvršene mere obaveznog lečenja narkomana, odnosno mere obaveznog lečenja alkoholičara, lice prema kome je odnosna mera izvršena, upućuje se na izvršenje ostatka kazne zatvora.

IV. ZABRANA VRŠENJA POZIVA, DELATNOSTI I DUŽNOSTI

Nadležnost za izvršenje mere bezbednosti zabrane vršenja poziva, delatnosti i dužnosti

Član 208.

Sud koji je u prvom stepenu izrekao meru bezbednosti zabrane vršenja poziva, delatnosti i dužnosti dostavlja pravnosnažnu odluku organu, preduzeću ili organizaciji u kojoj je lice kojem je mera izrečena zaposleno, organu nadležnom za izdavanje dozvole ili odobrenja za vršenje određenog poziva ili samostalne delatnosti, nadležnom inspekcijskom organu, nadležnom organu za vođenje privrednih registara i poreskoj upravi.

Pravnosnažna odluka iz stava 1. ovog člana dostavlja se i policiji u mestu prebivališta, odnosno boravištu lica prema kojem se ova mera primenjuje radi upisa u kaznenu evidenciju.

Postupak za izvršenje mere bezbednosti zabrane vršenja poziva, delatnosti i dužnosti

Član 209.

Kada je vršenje poziva, delatnosti i dužnosti vezano za dozvolu nadležnog organa, ova mera se izvršava oduzimanjem dozvole ili zabranom njenog izdavanja, za vreme na koje je mera izrečena.

Meru iz stava 1. ovog člana izvršava nadležna inspekcija preduzimanjem radnji kojima se lice prema kojem se mera primenjuje onemogućava da se bavi vršenjem određenog poziva, delatnosti i dužnosti.

O izvršenju mere nadležna inspekcija obaveštava sud koji je meru izrekao u prvom stepenu.

V. ZABRANA UPRAVLJANJA MOTORNIM VOZILOM

Nadležnost i postupak za izvršenje mere zabrane upravljanja motornim vozilom

Član 210.

Sud koji je u prvom stepenu izrekao meru zabrane upravljanja motornim vozilom dostavlja pravnosnažnu odluku na izvršenje policiji u mestu prebivališta, odnosno boravištu lica kojem je mera izrečena, u vreme kada je odluka kojom je mera izrečena postala pravnosnažna.

Meru iz stava 1. ovog člana prema licu koje ima stranu vozačku dozvolu izvršava policija u mestu izvršenja krivičnog dela.

Obaveštavanje organizacione jedinice policije koja je izdala vozačku dozvolu

Član 211.

Organizaciona jedinica policije koja izvršava meru zabrane upravljanja motornim vozilom, a dozvolu za upravljanje motornim vozilom nije izdala, obaveštava o izvršenju mere organizacionu jedinicu policije koja je vozačku dozvolu izdala.

VI. ODUZIMANjE PREDMETA

Član 212.

Meru bezbednosti oduzimanja predmeta izvršava sud koji je tu meru izrekao u prvom stepenu.

Zavisno od prirode oduzetih predmeta, sud odlučuje da li će ih prodati prema odredbama zakona koji uređuje izvršenje i obezbeđenje, ustupiti državnom organu, ustanovi ili dobrotvornoj organizaciji, uništiti ih ili s njima postupiti u skladu s posebnim propisima.

Ako je zakonom određeno obavezno uništavanje oduzetih predmeta sud donosi odluku o načinu i organu, organizaciji, odnosno ustanovi koja će izvršiti uništavanje predmeta.

Sredstva ostvarena prodajom predmeta prihod su budžeta Republike Srbije.

VII. PROTERIVANjE STRANCA IZ ZEMLjE

Član 213.

Sud koji je u prvom stepenu izrekao meru proterivanja stranca iz zemlje dostavlja pravosnažnu odluku na izvršenje policiji.

Mera iz stava 1. ovog člana izvršava se prema propisima koji uređuju kretanje i boravak stranaca u zemlji.

VIII. JAVNO OBJAVLjIVANjE PRESUDE

Član 214.

Sud koji je odlučivao u prvom stepenu, dostavlja izvršnu odluku o javnom objavljivanju presude putem sredstava javnog informisanja uredniku sredstva javnog informisanja, radi njenog objavljivanja.

Troškove javnog objavljivanja presude snosi osuđeni.

Deo treći

IZVRŠENjE SANKCIJA IZREČENIH ZA PREKRŠAJ

Glava sedma

IZVRŠENjE KAZNE ZATVORA

1. Opšte odredbe

Primena odredaba ovog zakona

Član 215.

Kazna zatvora izrečena za prekršaj izvršava se prema odredbama ovog zakona, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

Raspoređivanje osuđenih

Član 216.

Kažnjeni se raspoređuje na izvršenje kazne zatvora u posebnom odeljenju zavoda, odvojeno od osuđenih za krivična dela.

Kažnjena žena raspoređuje se na izvršenje kazne zatvora u kazneno-popravnom zavodu za žene, odvojeno od osuđenih žena.

2. Postupak upućivanja na izvršenje kazne

Nadležnost za upućivanje na izvršenje kazne

Član 217.

Za upućivanje kažnjenog na izvršenje kazne zatvora nadležan je prekršajni sud koji je doneo prвostepenu presudu.

Kažnjeni se upućuju na izvršenje kazne zatvora u skladu sa propisom ministra nadležnog za poslove pravosuđa kojim se uređuje upućivanje kažnjenih lica u zavode.

Ako kažnjeni ima prebivalište ili boravište van sedišta prekršajnog suda koji je doneo presudu, sud dostavlja izvršnu presudu prekršajnom суду чije je sedište u mestu prebivališta, odnosno boravišta kažnjenog radi upućivanja na izvršenje kazne.

Nalog za izvršenje kazne

Član 218.

Nadležni prekršajni sud pismeno nalaže kažnjenom da se određenog dana javi na izvršenje kazne.

Kažnjeni se u nalogu upozorava da će molba za odlaganje izvršenja kazne biti odbačena ako se odmah uz molbu ne prilože dokazi o postojanju razloga za odlaganje.

Rok između prijema naloga i dana javljanja ne može biti kraći od osam niti duži od 15 dana.

Nadležni prekršajni sud obaveštava zavod o datumu kada kažnjeni treba da se javi na izvršenje kazne.

Početak izvršenja kazne

Član 219.

Zavod izveštava nadležni prekršajni sud da li se kažnjeni javio na izvršenje kazne zatvora.

Početak izvršenja kazne zatvora računa se od dana kada se kažnjeni javi u zavod na izvršenje kazne.

Dovođenje kažnjenog

Član 220.

Ako se kažnjeni koji je uredno pozvan ne javi u zavod, prekršajni sud naređuje njegovo dovođenje, a ako se kažnjeni krije ili je u bekstvu, prekršajni sud naređuje izdavanje poternice.

U slučaju iz stava 1. ovog člana početak izvršenja kazne zatvora računa se od dana kada je kažnjeni lišen slobode, a troškovi dovođenja padaju na teret kažnjenog.

3. Odlaganje izvršenja kazne zatvora Razlozi za

odlaganje izvršenja kazne

Član 221.

Izvršenje kazne zatvora izrečene za prekršaj može se odložiti iz istih razloga kao i izvršenje kazne zatvora izrečene za krivično delo.

Trajanje odlaganja izvršenja kazne

Član 222.

Kažnjenoj ženi u šestom mesecu trudnoće i kažnjenoj majci koja ima dete mlađe od jedne godine izvršenje kazne se odlaže dok dete ne navrši jednu godinu, a kažnjrenom koji je oboleo od teške akutne bolesti - sve dok bolest traje.

U ostalim slučajevima odlaganje izvršenja kazne traje najduže 60 dana.

Postupak odlaganja izvršenja kazne

Član 223.

Molbu za odlaganje izvršenja kazne zatvora podnosi kažnjeni.

U molbi se navode razlozi za odlaganje, prilaže se dokazi koji razloge potvrđuju i naznačava vreme za koje se odlaganje traži.

Rok za podnošenje molbe

Član 224.

Molba za odlaganje podnosi se u roku od tri dana od prijema naloga za izvršenje kazne.

Ako je teška akutna bolest kažnjrenom ili smrt njegovog bračnog druga, deteta, usvojenika, roditelja ili usvojitelja usledila posle isteka roka od tri dana, molba se može podneti do dana kada kažnjeni treba da se javi na izvršenje kazne.

Postupak po molbi

Član 225.

Molba za odlaganje podnosi se prekršajnom sudu koji je uputio kažnjenog na izvršenje kazne.

Kad uz molbu nisu priloženi dokazi, prekršajni sud nalaže kažnjrenom da ih dostavi u roku od osam dana i upozorava ga da će se u suprotnom molba odbaciti.

Prekršajni sud iz stava 1. ovog člana je dužan da povodom molbe donese rešenje u roku od tri dana od prijema molbe.

Neblagovremena molba, molba koju je podnelo neovlašćeno lice i molba uz koju nisu priloženi dokazi, odbacuje se.

Žalba na prvostepenu odluku

Član 226.

Kažnjeni može protiv prvostepenog rešenja izjaviti žalbu Prekršajnom apelacionom sudu.

Žalba se podnosi u roku od tri dana od dana prijema prvostepenog rešenja.

Sud je dužan da o žalbi odluči u roku od tri dana od dana njenog prijema.

Dejstvo molbe za odlaganje

Član 227.

Molba za odlaganje zadržava izvršenje kazne do pravnosnažnosti rešenja o molbi.

Ako Prekršajni apelacioni sud prilikom odbijanja drugi put podnete molbe utvrdi da se pravo na molbu zloupotrebljava, odlučiće da žalba ne zadržava izvršenje kazne.

Opoziv i obustava odlaganja izvršenja kazne

Član 228.

Prekršajni sud opoziva odlaganje izvršenja kazne ako naknadno utvrdi da nisu postojali ili su prestali razlozi zbog kojih je odlaganje odobrio ili kažnjeni odlaganje koristi protivno odobrenoju svrsi.

Ako je odobreno odlaganje kažnjenoj trudnici, a dete se rodi mrtvo, odlaganje se obustavlja kad istekne dva meseca od porođaja, a ako je dete umrlo posle porođaja, odlaganje se obustavlja kad istekne dva meseca od smrti deteta.

Kad je odlaganje odobreno kažnjenoj majci deteta mlađeg od jedne godine, a dete umre, odlaganje se obustavlja posle isteka dva meseca od smrti deteta.

Žalba na rešenje o opozivu i obustavi odlaganja izvršenja

Član 229.

Protiv rešenja o opozivu i obustavi odlaganja izvršenja kazne zatvora, kažnjeni ima pravo žalbe pod istim uslovima kao protiv rešenja kojim je odlučeno o molbi za odlaganje.

Žalba odlaže izvršenje rešenja.

4. Prekid izvršenja kazne zatvora izrečene za prekršaj

Član 230.

Izuzetno, na molbu kažnenog, direktor Uprave može iz opravdanih razloga odobriti prekid izvršenja kazne zatvora.

Prekid izvršenja kazne traje najduže deset dana, a prekid odobren zbog bolesti osuđenog traje do njegovog izlečenja.

Za vreme prekida izvršenja kazne zatvora kažnjenom ne pripadaju prava predviđena ovim zakonom.

Shodna primena

Član 231.

Na prekid izvršenja kazne zatvora izrečene za prekršaj shodno se primenjuju odredbe ovog zakona kojim se uređuje prekid izvršenja kazne zatvora izrečene za krivično delo.

5. Otpuštanje kažnenog

Član 232.

Kažnjeni se otpušta iz zavoda onog dana kada mu je istekla kazna.

Glava osma

IZVRŠENJE ZAŠTITNIH MERA IZREČENIH ZA PREKRŠAJ Shodna primena odredaba o

izvršenju mera bezbednosti

Član 233.

Odredbe ovog zakona kojim se uređuje izvršenje mera bezbednosti izrečenih za krivično delo shodno se primenjuju i na izvršenje zaštitnih mera izrečenih za prekršaj, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

Deo četvrti

IZVRŠENJE ZAŠTITNIH MERA IZREČENIH ZA PRIVREDNI PRESTUP Shodna primena odredaba o

izvršenju mera bezbednosti

Član 234.

Odredbe ovog zakona kojim se uređuje izvršenje mera bezbednosti shodno se primenjuju i na izvršenje zaštitnih mera izrečenih za privredni prestup, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

Deo peti

IZVRŠENJE OSTALIH MERA

PRIMENA MERE PRITVORA

Prijem u pritvor

Član 235.

U pritvor se prima lice protiv koga je rešenjem suda određen pritvor.

Uz rešenje o određivanju pritvora zavodu se dostavlja i pismeni nalog za prijem pritvorenika.

U postupku sa pritvorenicima primenjuju se odredbe Zakonika o krivičnom postupku i odredbe ovog zakona.

Potvrda o prijemu

Član 236.

Zavod izdaje pismenu potvrdu o prijemu pritvorenika.

U potvrdu se, pored ostalog, unose datum, čas i minut prijema.

Smeštaj pritvorenika

Član 237.

Pritvorenik se smešta u posebno odeljenje zavoda, organizovano kao odeljenje zatvorenog tipa, odvojeno od osuđenih, u skladu sa propisom ministra nadležnog za poslove pravosuđa kojim se uređuje upućivanje pritvorenika.

Prilikom smeštaja pritvorenika vodi se računa o ranijoj osuđivanosti, zdravstvenom stanju, ličnim sklonostima, jeziku koji govori i razume i vrsti krivičnog dela koje mu se stavlja na teret.

Odvojeno se smeštaju i pritvorenici koji su zajedno učestvovali u izvršenju krivičnog dela.

Pregled pritvorenika

Član 238.

Neposredno posle prijema u zavod, pritvorenika pregleda lekar.

Lekarski nalaz unosi se u zdravstveni karton pritvorenika.

U slučaju da se prilikom pregleda iz stava 1. ovog člana utvrdi postojanje telesnih povreda, lekar je dužan da o tome dostavi pismeni izveštaj upravniku zavoda.

Položaj pritvorenika

Član 239.

Pritvorenik boravi u zavodu pod istim uslovima kao i osuđeno lice, ako Zakonom o krivičnom postupku nije drugačije određeno.

Prava pritvorenika

Član 240.

Pritvoreniku se može omogućiti podrška i pomoć službe za tretman u zavodu. Lekar i služba za obezbeđenje dužni su da obrate posebnu pažnju na pritvorenika koji pokazuje znake autodestruktivnog ponašanja i da o tome obavesti službu za tretman.

Pritvorenik koji radi ima pravo na naknadu i druga prava na osnovu rada koja ostvaruje osuđeno lice u skladu sa ovim zakonom.

Zdravstvena zaštita pritvorenika

Član 241.

Pritvorenik se može, samo po nalogu suda koji je odredio pritvor izvesti iz zavoda i sprovesti drugim organima ili u zdravstvenu ustanovu.

Kad je pritvoreniku neophodno ukazati hitnu medicinsku pomoć, pritvorenik se može izvesti iz zavoda i sprovesti u zdravstvenu ustanovu o čemu se obaveštava nadležni sud.

Disciplinski prestup pritvorenika

Član 242.

Kad pritvorenik povredi propis o kućnom redu zavoda ili učini drugi disciplinski prestup zavod odmah o tome obaveštava sud pred kojim se vodi postupak.

Primena mera za održavanje reda i bezbednosti prema pritvoreniku

Član 243.

Mere za održavanje reda i bezbednosti se prema pritvoreniku primenjuju shodno odredbama ovog zakona koje uređuju primenu mere za održavanje reda i bezbednosti prema osuđenim licima.

O primeni mera za održavanje reda i bezbednosti odmah se izveštava postupajući sudija i direktor Uprave.

Premeštaj pritvorenika

Član 244.

Pritvorenik se iz razloga bezbednosti može premestiti iz jednog zavoda u drugi.

Rešenje o premeštaju, uz prethodno pribavljenu saglasnost suda, donosi direktor Uprave.

Protiv odluke direktora Uprave pritvorenik ima pravo žalbe ministru nadležnom za poslove pravosuđa, u roku od tri dana od dana prijema odluke. Žalba na odluku direktora Uprave ne odlaže izvršenje rešenja.

Protiv konačne odluke ministra nadležnog za poslove pravosuđa po žalbi na odluku o premeštaju, nije dozvoljena sudska zaštita.

Nadzor nad primenom mere pritvora

Član 245.

Primenu mere pritvora nadzire sudija za izvršenje na čijem je području sedište zavoda u kome se izvršava pritvor ili sudija koga predsednik suda odredi.

Otpuštanje pritvorenika

Član 246.

Pritvorenik se otpušta iz zavoda na osnovu rešenja o ukidanju pritvora i naloga za puštanje iz pritvora, donetih od suda pred kojim se vodi postupak.

Pritvorenik se odmah otpušta i kad istekne vreme za koje je određen pritvor.

Pritvorenika pre otpuštanja iz zavoda pregleda lekar.

Smrt pritvorenika

Član 247.

U slučaju smrti pritvorenika zavod odmah obaveštava policiju, javnog tužioca, njegovog bračnog druga, decu i usvojenika, a ako ih pritvorenik nema, njegove roditelje, usvojitelja, brata ili sestru, odnosno dalje srodnike.

O smrti pritvorenika obaveštava se i sud pred kojim se vodi postupak, sudija za izvršenje koji vrši nadzor nad pritvorenicima i matičar.

Predaja posmrtnih ostataka pritvorenika

Član 248.

Posmrtni ostaci pritvorenika i njegove lične stvari predaju se porodici pritvorenika.

Ako pritvorenik nema porodicu ili porodica ne prihvati posmrtnе ostatke, posmrtni ostaci pritvorenika sahranjuju se o trošku zavoda.

Ostale odredbe o primeni mere pritvora

Član 249.

Pritvorenik koji se na osnovu zakona kojim se uređuje krivični postupak, na sopstveni zahtev, pre pravnosnažnosti presude upućuje na izvršenje kazne zatvora, izjednačava se u pravima i dužnostima sa osuđenim licem.

Glava jedanaesta

ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI

Član 250.

U postupku izvršenja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim delom i privrednim prestupom shodno se primenjuju odredbe zakona koji uređuje izvršenje i obezbeđenje.

Sredstva ostvarena oduzimanjem imovinske koristi prihod su budžeta Republike Srbije.

Deo šesti

RADNI ODNOŠI, NADZOR I KONTROLA RADA

Glava dvanaesta

RADNI ODNOŠI

1. Opšta odredba

Član 251.

Na direktora Uprave i zaposlena lica u Upravi primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju prava i dužnosti državnih službenika i nameštenika, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

2. Posebni uslovi

Član 252.

O pravima, obavezama i odgovornostima iz radnog odnosa zaposlenih u Upravi, upravnika i zamenika upravnika odlučuje direktor Uprave, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

O pravima, obavezama i odgovornostima iz radnog odnosa unutar zavoda odlučuje upravnik zavoda.

Uslovi i način zasnivanja radnog odnosa

Član 253.

Izvršilačko radno mesto u Upravi popunjava se na način predviđen propisima koji uređuju popunjavanje radnih mesta u državnim organima, ako ovim zakonom nije drugačije predviđeno.

Ako se radno mesto ne popuni premeštajem, preuzimanjem ili sprovođenjem internog konkursa, Uprava oglašava i sprovodi javni konkurs za popunjavanje radnih mesta.

Radno mesto se može popuniti, ako je predviđeno propisom o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u Upravi i ako se njegovo popunjavanje uklapa u finansijski plan.

U radni odnos ne može se primiti lice koje je osuđeno zbog krivičnog dela koje se goni po službenoj dužnosti, lice protiv koga se vodi krivični postupak za krivično delo koje se goni po službenoj dužnosti, lice koje je osuđeno na bezuslovnu kaznu zatvora u trajanju dužem od tri meseca i lice za koje, u skladu sa propisima kojima je uređeno vršenje bezbednosnih provera, postoje bezbednosne smetnje.

Radni odnos u službi za obezbeđenje može preuzimanjem zasnovati lice koje je steklo radno iskustvo na istim ili sličnim poslovima u ministarstvu nadležnom za unutrašnje poslove, ministarstvu nadležnom za poslove odbrane, Vojsci Srbije ili Bezbednosno-informativnoj agenciji.

Pod istim ili sličnim poslovima, u smislu ovog zakona, podrazumevaju se poslovi obezbeđenja lica i imovine, sprovođenja lica lišenih slobode i održavanja javnog reda i mira, koje obavljaju naoružana i uniformisana lica.

Lice iz stava 5. ovog člana, posle probnog rada, obavezno je da položi stručni ispit za obavljanje poslova u službi za obezbeđenje.

Ako lice iz stava 5. ovog člana ne položi stručni ispit za obavljanje poslova u službi za obezbeđenje prestaje mu radni odnos, osim ako je do toga došlo zbog bolesti ili iz drugih opravdanih razloga.

Propis kojim se uređuje način sprovođenja javnog konkursa za popunjavanje radnih mesta u Upravi donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Posebni slučajevi prestanka radnog odnosa

Član 254.

Radni odnos prestaje:

- 1) kad se utvrdi da su netačni podaci koji su bili uslov za zasnivanje radnog odnosa;

- 2) kad sud dostavi pravnosnažnu presudu kojom je zaposleni osuđen na bezuslovnu kaznu zatvora zakrivično delo koje se goni po službenoj dužnosti ili pravnosnažnu presudu kojom je izrečena bezuslovna kazna zatvora od najmanje šest meseci.

Pripravnicički staž u službi za obezbeđenje

Član 255.

Za pripravnika u službi za obezbeđenje može se primiti lice koje, pored zakonom utvrđenih ispunjava i sledeće uslove: da ima srednje obrazovanje, da je mlađe od 30 godina, i da je psihički i fizički sposobno za vršenje službe.

Utvrdjivanje psihofizičkih sposobnosti obavlja komisija koju imenuje direktor Uprave.

Za pripravnika u službi za obezbeđenje može se primiti i lice do 35 godina života, ako ima stečeno visoko obrazovanje na studijama drugog stepena (diplomske akademske studije - master, specijalističke akademske studije, specijalističke strukovne studije), odnosno na osnovnim studijama u trajanju od najmanje četiri godine i stečeno visoko obrazovanje na studijama prvog stepena (osnovne akademske studije, osnovne strukovne studije), odnosno na studijama u trajanju do tri godine.

Kandidatu koji nije ispunio uslov vezan za psihofizičke sposobnosti, zdravstvene sposobnosti ili za koga postoje bezbednosne smetnje dostavlja se rešenje o odbijanju, u kome se navode razlozi zbog čega se kandidatu ne dozvoljava da dalje učestvuje u postupku prijema.

Protiv rešenja iz stava 4. ovog člana dozvoljena je žalba Žalbenoj komisiji Vlade, u roku od osam dana od dana prijema rešenja. Žalba ne zadržava izvršenje rešenja.

Program pripravnicičke obuke u službi za obezbeđenje

Član 256.

Pripravnicički staž u službi za obezbeđenje se obavlja u okviru obuke za pripravnike, na osnovu programa pripravnicičkog staža.

Program pripravnicičke obuke u službi za obezbeđenje donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Stručni ispit u službi za obezbeđenje

Član 257.

Pripravnik stiče odgovarajuće zvanje, ako po završenom pripravnicičkom stažu položi stručni ispit u službi za obezbeđenje.

Pripravniku u službi za obezbeđenje prestaje radni odnos, ako u propisanom roku ne položi stručni ispit u službi za obezbeđenje, izuzev ako je do toga došlo zbog bolesti ili iz drugih opravdanih razloga.

Pripravniku koji samovoljno napusti obuku pre polaganja stručnog ispita u službi za obezbeđenje ili svojom krivicom bude isključen iz obuke, prestaje radni odnos i dužan je da nadoknadi troškove obuke.

Zvanja i stručno usavršavanje zaposlenih u Upravi

Član 258.

Zaposleni u Upravi stiču zvanja u zavisnosti od stečenog obrazovanja, radnog iskustva, stručnih znanja, sposobljenosti za obavljanje poslova radnog mesta i ocene rada zaposlenih.

Vlada propisuje zvanja zaposlenih u Upravi.

Stručno usavršavanje, obuka i polaganje ispita za zvanja radi obavljanja poslova u službi sprovode se na osnovu propisa koji donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Ispit za zvanje i obavljanje poslova u službi za obezbeđenje polaže se pred ispitnom komisijom koju obrazuje ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Članovi komisije iz stava 4. ovog člana moraju imati stečeno visoko obrazovanje na studijama drugog stepena (diplomske akademske studije - master, specijalističke akademske studije, specijalističke strukovne studije), odnosno na osnovnim studijama u trajanju od četiri godine.

Članovima komisije iz stava 4. ovog člana pripada naknada za rad čiju visinu utvrđuje ministar nadležan za poslove pravosuđa.

O položenom ispitu za zvanje zaposlenih u službi za obezbeđenje izdaje se uverenje.

Izgled i sadržinu obrasca uverenja propisuje ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Ispit za zvanje kandidat prvi put polaže o trošku zavoda, a ponovni ispit o svom trošku.

Zaposleni u službi za obezbeđenje izuzeti su od obaveze polaganja državnog stručnog ispita.

Stručno usavršavanje

Član 259.

Održavanje i unapređenje stručnosti zaposlenih u Upravi obezbeđuje se stručnim usavršavanjem.

Zaposleni u Upravi ima pravo i obavezu da se stručno usavršava.

Stručno usavršavanje obavlja se o trošku zavoda.

Prava i dužnosti zaposlenih u Upravi

Član 260.

Zaposlena lica moraju svojim vladanjem i izgledom u svakoj prilici pružati dobar primer licima prema kojima se izvršava sankcija.

Pored poslova i delatnosti koje ne može da obavlja državni službenik, zaposleni u Upravi ne može da obavlja poslove privatnog obezbeđenja.

Osiguranje života zaposlenih u Upravi

Član 261.

Uprava osigurava živote zaposlenih i snosi troškove sahrane zaposlenog koji izgubi život u vršenju ili povodom vršenja službe.

Porodici lica iz stava 1. ovog člana Uprava dodeljuje jednokratnu novčanu pomoć u visini 12 mesečnih plata, obračunatih prema mesecu u kome je zaposleno lice izgubilo život.

Plate i staž osiguranja zaposlenih u Upravi

Član 262.

Visinu koeficijenata za obračun i isplatu plata u Upravi utvrđuje Vlada.

Direktoru Uprave i zaposlenima u Upravi staž osiguranja može se računati u uvećanom trajanju, tako da se svakih 12 meseci efektivno provedenih u obavljanju poslova računa najviše do 16 meseci staža osiguranja.

Licima iz stava 2. ovog člana koeficijent se srazmerno stepenu uvećanja staža osiguranja uvećava do 30%.

Radna mesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem sporazumno utvrđuju ministar nadležan za poslove pravosuđa i ministar nadležan za poslove penzijskog i invalidskog osiguranja.

Zdravstvena kontrola i testiranje zaposlenih

Član 263.

Zaposleni kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem tako da se svakih 12 meseci efektivno provedenih u obavljanju poslova računa najviše do 16 meseci staža osiguranja, upućuju se na zdravstvenu kontrolu jednom u tri godine, a direktor Uprave može, na sopstvenu inicijativu ili na predlog upravnika, odlučiti da se zdravstvena kontrola obavlja i ranije.

Upravnik zavoda može u slučaju sumnje narediti testiranje zaposlenih na psihoaktivne supstance i alkohol.

Direktor uprave može odlučiti da se izvrši provera psihofizičkih sposobnosti zaposlenih u službi za obezbeđenje.

Proveru psihofizičkih sposobnosti obavlja komisija koju imenuje direktor Uprave.

Prestanak radnog odnosa po potrebi službe

Član 264.

Po potrebi službe, licu kome se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, može rešenjem ministra nadležnog za poslove pravosuđa prestati radni odnos s pravom na starosnu penziju i pre ispunjenja opštih uslova za sticanje prava na starosnu penziju, u skladu sa propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Licu iz stava 1. ovog člana pripada, po ostvarenom pravu na penziju, otpremnina u petostrukom iznosu plate primljene za poslednji mesec pre odlaska u penziju.

Ograničenje prava iz radnog odnosa u Upravi

Član 265.

Kad potrebe službe to zahtevaju, zaposleno lice obavezno je da radi duže od punog radnog vremena.

Direktor Uprave i upravnik zavoda mogu, po potrebi službe, zaposlenom licu odložiti ili prekinuti godišnji odmor.

Zaposleno lice može, zbog povećanog obima posla ili drugih potreba službe, bez svoje saglasnosti biti privremeno upućeno na odgovarajuće radno mesto u drugu organizacionu jedinicu Uprave, najduže jednu godinu.

Za zaposlenog koji se upućuje na rad u Posebnu pritvorskiju jedinicu, sprovodi se interni konkurs. Propis kojim se uređuju posebni uslovi koje treba da ispunjava zaposleni koji se upućuje u Posebnu pritvorskiju jedinicu i način njegovog izbora pre upućivanja na rad, donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Rešenje o privremenom upućivanju zaposlenog lica donosi direktor Uprave. Protiv rešenja o privremenom upućivanju može se izjaviti žalba ministru nadležnom za poslove pravosuđa, u roku od osam dana od prijema rešenja. Žalba ne odlaže izvršenje rešenja.

Zaposleno lice koje je upućeno na radno mesto u drugu organizacionu jedinicu ima pravo na troškove prevoza, smeštaja i ishrane, u skladu sa propisima koji uređuju naknade i druga primanja zaposlenih.

Povrede radnih obaveza i dužnosti

Član 266.

Za lakše i teže povrede radnih obaveza i dužnosti zaposleni u Upravi odgovaraju disciplinski.

Pored lakših povreda radnih obaveza i dužnosti utvrđenih zakonom kojim se uređuju prava i dužnosti državnih službenika i nameštenika i Kodeksom ponašanja državnih službenika, lakšom povredom radnih obaveza i dužnosti smatra se svako ponašanje protivno propisima o načinu obavljanja poslova u Upravi.

Pored težih povreda radnih obaveza i dužnosti utvrđenih zakonom kojim se uređuju prava i dužnosti državnih službenika i nameštenika, težom povredom radnih obaveza i dužnosti zaposlenih u Upravi smatra se i:

- 1) prijem poklona od lica lišenih slobode, njihovih rođaka i drugih lica povezanih sa licima lišenim slobode;
- 2) trgovina i razmena robe sa licima lišenim slobode;
- 3) unošenje ili iznošenje iz zavoda stvari za račun lica lišenih slobode;

- 4) dogovaranje sa licem lišenim slobode upravljeno na pomaganje njegovog bekstva ili otežavanje istrage;
- 5) neprijavljivanje dogovora lica lišenih slobode za organizovanje pobune, bekstva ili drugih oblika povrede propisa o kućnom redu zavoda;
- 6) nepreduzimanje radnji prema licu lišenom slobode koje pokušava da pobegne;
- 7) kršenje propisa koji uređuju čuvanje i zaštitu tajnih podataka;
- 8) bavljenje poslovima koji su nespojivi sa službenom dužnošću;
- 9) izdavanje ili izvršenje naređenja kojim se očigledno ugrožava sigurnost lica lišenih slobode i imovine;
- 10) prekoračenje ovlašćenja u primeni sredstava prinude;
- 11) nedolično, nasilničko ili uvredljivo ponašanje prema rukovodiocu, saradnicima ili strankama, kao i prema licima lišenim slobode;
- 12) neovlašćeno udaljenje sa radnog mesta ili napuštanje lica prilikom sprovođa;
- 13) neovlašćeno davanje podataka ili obaveštenja u vezi sa vršenjem službe ili rada zavoda;
- 14) dolazak na rad pod dejstvom alkohola ili psihotaktivnih supstanci ili konzumiranje alkohola ili psihotaktivnih supstanci u toku rada;
- 15) nepostupanje po naredbi rukovodioca;
- 16) ponašanje koje šteti ugledu Uprave.

Za sve teže povrede radnih obaveza i dužnosti može se izreći mera prestanka radnog odnosa.

Disciplinski postupak

Član 267.

Disciplinski postupak protiv zaposlenih unutar zavoda vodi upravnik zavoda ili lice koje on ovlasti. Lice koje ovlasti upravnik zavoda mora da bude diplomirani pravnik - master, odnosno diplomirani pravnik. O disciplinskoj odgovornosti odlučuje upravnik.

Disciplinski postupak protiv upravnika, zamenika upravnika i zaposlenih u sedištu Uprave vodi disciplinska komisija koju imenuje direktor Uprave. O disciplinskoj odgovornosti odlučuje direktor Uprave, na predlog disciplinske komisije.

Protiv prvostepene odluke donete u disciplinskom postupku može se izjaviti žalba ministru nadležnom za poslove pravosuđa, u roku od osam dana od dana prijema odluke.

Nagrađivanje zaposlenih

Član 268.

Direktor Uprave donosi odluku o nagrađivanju zaposlenih, na predlog upravnika ili po službenoj dužnosti, za izuzetno zalaganje na radu u visini do 30% od osnovne plate primljene za mesec pre nagrađivanja.

Ostale odredbe

Član 269.

Pored akata predviđenih ovim zakonom ministar nadležan za poslove pravosuđa donosi propise kojima se uređuju:

- 1) unutrašnje uređenje i sistematizacija radnih mesta u Upravi;
- 2) uniforma, oznake, svečano odelo, naoružanje, specijalna vozila i druga oprema u službi za obezbeđenje;

- 3) stručno usavršavanje, obuka i ispiti u Upravi, program i način polaganja stručnog ispita i stručnog usavršavanja, sadržaj i vođenje evidencija o stručnim ispitima i stručnom usavršavanju, položenim stručnim ispitima i obavljenom stručnom usavršavanju i izdatim uverenjima o položenim stručnim ispitima;
- 4) način obavljanja poslova u službi za obezbeđenje.

Glava trinaesta

NADZORIKONTROLARADA

Nadzor nad radom zavoda uopšte

Član 270.

Nadzor rada zavoda obavlja organizaciona jedinica u sastavu Uprave nadležna za inspekcijske poslove (u daljem tekstu: Odeljenje za inspekciju) i organizaciona jedinica nadležna za bezbednosno-operativne poslove u Upravi, preko ovlašćenih lica.

Odeljenje za inspekciju nadzire zakonitost i stručnost u radu u zavodu kroz redovni, kontrolni i vanredni nadzor.

Nadzor odeljenja za inspekciju obuhvata:

- 1) status i zaštitu prava lica lišenih slobode;
- 2) stručni rad u određivanju i sprovođenju programa postupanja lica lišenih slobode;
- 3) kontrolu mera koje se preduzimaju za obezbeđenje i bezbednost zavoda;
- 4) materijalno-finansijsko poslovanje zavoda;
- 5) obuku i upošljavanje lica lišenih slobode;
- 6) upravljanje zavodom i rad zaposlenih;
- 7) kontrolu mera i zakonitosti postupanja koje se preduzima u cilju bezbednosti lica lišenih slobode.

Za nadzor nad stručnim radom mogu se angažovati naučne i stručne ustanove i pojedinci.

Organizaciona jedinica nadležna za bezbednosno-operativne poslove u Upravi obavlja poslove nadzora vezane za:

- 1) bezbednosno-operativni rad u cilju koordinisanja unutrašnjeg i spoljašnjeg obezbeđenja zavoda i procene rizika po bezbednost u zavodu i zaštite bezbednosti lica lišenih slobode;
- 2) rad i postupanje zaposlenih u službi za obezbeđenje;
- 3) saradnju sa drugim državnim organima.

Prava i dužnosti lica ovlašćenog za vršenje nadzora

Član 271.

Ovlašćeno lice ima pravo da sa osuđenim razgovara bez prisustva zaposlenih lica u zavodu.

Upravnik zavoda je dužan da ovlašćenom licu omogući nesmetan rad i stavi mu na raspolaganje sve podatke potrebne za vršenje nadzora.

Zapisnik i izveštaj o nadzoru

Član 272.

O izvršenom nadzoru ovlašćeno lice sastavlja zapisnik.

O izvršenom bezbednosno-operativnom nadzoru, ovlašćeno lice sastavlja izveštaj.

Ovlašćeno lice iz st. 1. i 2. ovog člana može naložiti mere i odrediti rokove za otklanjanje uočenih nedostataka.

Ako ovlašćeno lice u vršenju nadzora smatra da je upravnik zavoda učinio povredu radne dužnosti, pokrenuće disciplinski postupak protiv njega pred disciplinskom komisijom Uprave. Ako smatra da je drugi zaposleni u zavodu povredio radnu dužnost, a ovlašćeno lice nije pokrenulo disciplinski postupak, pokrenuće disciplinski postupak.

Ako postoje osnovi sumnje da je učinjeno krivično delo za koje se goni po službenoj dužnosti ili privredni prestup, ovlašćeno lice iz stava 1. ovog člana dužno je da podnese krivičnu prijavu nadležnom javnom tužiocu.

Zapisnik sadrži mere za otklanjanje uočenih nedostataka u radu zavoda.

Zapisnik može sadržati i predlog mera za poboljšanje rada zavoda.

Dostavljanje zapisnika i izveštaja o nadzoru

Član 273.

Zapisnik iz člana 272. stav 1. ovog zakona dostavlja se upravniku zavoda u kome je vršen nadzor, direktoru Uprave i ministru nadležnom za poslove pravosuđa. Zapisnik može biti dostavljen upravnicima drugih zavoda i načelnicima odeljenja u sedištu Uprave.

Izveštaj iz člana 272. stav 2. ovog zakona dostavlja se direktoru Uprave.

Ovlašćeno lice iz člana 272. stav 2. ovog zakona može podneti direktoru Uprave inicijativu za premeštaj osuđenog iz jednog zavoda u drugi ili promenu mesta izvršenja kazne zatvora iz razloga bezbednosti.

Upravnik zavoda dužan je da postupi po naloženim merama i o tome obavesti direktora Uprave i ministra nadležnog za poslove pravosuđa.

Pravo upravnika zavoda na prigovor

Član 274.

Upravnik zavoda može ministru nadležnom za poslove pravosuđa izjaviti prigovor protiv naloženih i predloženih mera, u roku od osam dana od prijema zapisnika.

Prigovor ne zadržava izvršenje naloženih mera.

Ministar nadležan za poslove pravosuđa može uvažiti navode iz prigovora i obustaviti ili odrediti duže rokove za izvršenje naloženih mera, ili naložiti druge mere za otklanjanje uočenih nedostataka.

Ostale odredbe o nadzoru nad radom zavoda

Član 275.

Kada zavod ne ispunjava propisane zdravstvene i higijenske uslove ili je ugrožena bezbednost u zavodu, ministar nadležan za poslove pravosuđa može doneti rešenje o premeštaju osuđenih u drugi zavod.

Nadzor nad radom Specijalne zatvorske bolnice

Član 276.

Stručni rad Specijalne zatvorske bolnice i zdravstvenih službi u zavodima nadzire ministarstvo nadležno za poslove zdravlja.

Podzakonski propis o nadzoru

Član 277.

Propis koji uređuje nadzor nad radom zavoda donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Skupštinska kontrola

Član 278.

Narodna skupština obrazuje komisiju za kontrolu izvršenja krivičnih sankcija (u daljem tekstu: Komisija).

Komisija ima pet članova koje, na predlog nadležnog odbora, Narodna skupština bira iz reda narodnih poslanika.

Komisija u vršenju kontrole ima pravo pristupa zavodu i svim prostorijama u zavodu, pravo pristupa podacima od značaja za rad Komisije, pravo da nesmetano posećuje lica prema kojima se izvršavaju krivične sankcije i pritvorena lica, da razgovara sa ovim licima, kao i sa zaposlenim licima u zavodu, bez prisustva drugih lica.

Komisija ima ovlašćenja koja ima ovlašćeno lice iz čl. 270. i 271. ovog zakona.

Komisija u svom radu može angažovati stručnjake iz odgovarajuće oblasti, koji obavljaju zadatke za koje su angažovani, uz prisustvo Komisije i imaju prava Komisije iz stava 3. ovog člana.

Uprava je dužna da Komisiji obezbedi nesmetan pristup podacima od značaja za njen rad, zavodima, licima prema kojima se izvršavaju krivične sankcije, pritvorenim licima i zaposlenima u zavodima.

Uprava podnosi Komisiji izveštaj o radu i stanju u oblasti izvršenja krivičnih sankcija kad to Komisija zatraži, a najmanje jednom godišnje.

Komisija o svom radu i stanju u oblasti izvršenja krivičnih sankcija podnosi izveštaj Narodnoj skupštini najmanje jednom godišnje.

Sredstva za rad Komisije obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije.

Kontrola od strane Zaštitnika građana

Član 279.

Nazor i kontrolu nad izvršenjem krivičnih sankcija, u skladu sa zakonom, čine nacionalni mehanizam za prevenciju torture i Zaštitnik građana.

Nacionalni mehanizam za prevenciju torture i Zaštitnik građana mogu da razgovaraju sa licima lišenim slobode bez prisustva zaposlenih u zavodu, sa zaposlenima u zavodu, da obiju sve prostorije u zavodu i da ostvare uvid u dokumentaciju neophodnu za obavljanje kontrole i nadzora.

Deo sedmi

Glava četrnaesta

KAZNENEODREDBE

Prekršaj fizičkog lica i preduzetnika koji prekrše zabranu vršenja poziva, delatnosti ili dužnosti

Član 280.

Novčanom kaznom od 5.000 do 100.000 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice koje prekrši zabranu vršenja poziva, delatnosti ili dužnosti.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i preduzetnik novčanom kaznom od 10.000 do 100.000 dinara.

Prekršaj pravnog lica koje omogući vršenje poziva, delatnosti ili dužnosti

Član 281.

Novčanom kaznom od 100.000 do 500.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice koje omogući vršenja poziva, delatnosti ili dužnosti licu kojem je izrečena mera bezbednosti zabrane vršenja poziva, delatnosti ili dužnosti.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 5.000 do 50.000 dinara.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i preduzetnik novčanom kaznom od 10.000 do 100.000.

Deo osmi

Glava petnaesta

PRELAZNEIZAVRŠNEODREDBE

Prestanak važenja ranijeg zakona

Član 282.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o izvršenju krivičnih sankcija („Službeni glasnik RS”, br. 85/05, 72/09 i 31/11).

Propisi predviđeni ovim zakonom biće doneti u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa predviđenih ovim zakonom primenjuju se propisi doneti prema odredbama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija („Službeni glasnik RS”, br. 85/05, 72/09 i 31/11), ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Okončanje započetih disciplinskih postupaka

Član 283.

Disciplinski postupci protiv zaposlenih i osuđenih koji su započeti, odnosno pokrenuti do stupanja na snagu ovog zakona okončaće se po odredbama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija („Službeni glasnik RS”, br. 85/05, 72/09 i 31/11).

Stupanje zakona na snagu

Član 284.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a primenjuje se po isteku tri meseca od dana stupanja na snagu.